

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLII | NÚM. 2185
2,90€ | 8 AGOST 2021

Agustí Codinach

La plaça del Rei de Barcelona va acollir, el 21 de juny, un acte d'homenatge amb el lema «Per l'esperança».

EN PRIMER PLA (P 8-11)

Llegat d'esperança

En el primer aniversari de la seva mort, recordem el bisbe Pere Casaldàliga a través de les persones que el van conèixer

P 3 | 36-38

«A l'administració, li surt més car que una escola passi a ser pública»

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL-LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

El verb «educar» prové de la paraula llatina *educere*, que significa extreure de dins. El lloc del qual s'extreu no és altre que el cor de l'home, el seu interior; i el que s'extreu és la saviesa que permet conduir l'home vers una vida bona i plena. D'alguna manera, com diria Plató, cal que l'home extregui de si mateix allò que ha contemplat prèviament, però que ha quedat en l'oblit per causa d'una culpa original.

Aquest exercici d'educació no el pot fer l'home tot sol. Seria com voler sortir de l'aigua estirant-se els propis cabells. L'home, social per naturalesa, necessita de l'altre per descobrir què hi ha dins seu, per descobrir qui és. D'altra banda, la fe ens ensenya que hi ha un Tu que també és necessari per conèixer qui som i quin és el significat i el destí de la nostra existència. L'horitzó de sentit i plenitud que desitgem també se'ns ha de mostrar, se'ns ha de revelar. Per això, l'Evangeli ens diu que «quan Jesús desembarcà, veié una gran gentada i se'n compadí, perquè eren com ovelles sense pastor; i es posà a instruir-los llargament» (Mc 6, 34). En altres moments Jesús es compadeix de la gent i obra el miracle de la multiplicació dels pans i dels peixos. En

aquest cas, però, es dedica a instruir, a educar, a mostrar que hi ha una fam i una set més profundes que requereixen ser ateses.

En la tasca de l'educació ha d'actuar-hi tota la societat. Per això, com ens recorda Meritxell Ruiz, nova secretària general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya (a qui entrevistem a les pàgines 36-38), l'administració pública no pot tenir el monopoli del valor públic. La subsidiarietat que defensa la doctrina social de l'Església ens recorda que la societat civil ha de tutelar la subjectivitat creativa del ciutadà, afavorint una xarxa de relacions i un teixit social que constitueix la base d'una autèntica comunitat de persones. És per aquest motiu que l'Escola Cristiana ha de tenir carta de ciutadania en el mapa de l'educació a Catalunya.

Cal que l'Escola Cristiana defensi la seva identitat i ofereixi allò que millor ha fet des de sempre: cultivar la dimensió espiritual i transcendent, com ens diu la Sra. Ruiz. Redescobrir que Crist és l'educador, el mestre, el Déu fet home que ha vingut a mostrar-nos què significa ser home; a ensenyar-nos com hem d'*educere* la imatge que el Pare va plasmar en nosaltres quan ens va crear.

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

13
Vida eclesial

23
Opinió

24
Rutes espirituals

28
Carta dominical

30
Bíblia

32
Litúrgia

34
Espai lectors

35
Societat

46
Agenda

47
Des del carrer

Judici històric contra la corrupció econòmica al Vaticà

PÀGINA 14-15

22
Guardó per al Consell Mundial d'Esglésies

«Àngels» per als ancians

PÀGINA 16-18

Santuari de Rocacorba

PÀGINA 35

47
Amadeu Escoda, compositor de sardanes

La setmana en tuits

FRANCESC XAVIER BISBAL I TALLÓ @BISBALTALLO

Rector de Santa Maria i Sagrada Família d'Igualada

Incendi a Sant Martí de Tous, el poble del meu avi, amb familiars i amics. La meua solidaritat i acció de gràcies per la pluja!

JAUME FREIXES I GRAELLS @JAUMEFREIXES

Periodista

La retirada de Simone Biles de #Tokyo2020 per estrès, ansietat o pànic mostra l'extrema duresa de l'esport de competició que posa les persones al límit de la seva resistència física però, sobretot, psicològica

ANNA PACHECO @ANNAPACHECO_

Periodista

Aquesta iniciativa de @LasKellysBCN és meravellosa. Volen crear un portal de reserves amb els hotels que respecten els drets bàsics per a les treba-

lladores. És el mínim, però com n'és, d'important. Tant de bo tiri endavant

LLUÍS FOIX @LLFOIX

Periodista

M'ha arribat la factura de la llum. Un 63 per cent més que la del mes passat amb un consum semblant. No és raonable ni assumible sense que se n'ofereixin explicacions solvents

IÑAKI ALEGRIA COLL @INYAKIALEGRIA

Pediatre a Etiòpia

Així em vacuno contra el Covid a Etiòpia, l'Àfrica. Em veieu el braç? Veieu la xeringa? Veieu la vacuna? Jo tampoc, ni ningú aquí a Etiòpia ni a molts països de l'Àfrica. Ara, la tercera dosi no té sentit. Per moral, i per solidaritat, davant l'escassetat mundial de vacunes, demano que lluitem plegats per fer arribar les vacunes a totes les persones que encara no n'han rebut cap dosi o no n'han completat la pauta

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA
Coordinador d'informatius

Final de temporada

«Gràcies i visca la ràdio!» Així acomiadava Joan Trias, el 23 de juliol a les 10, l'última edició del programa *A primera hora*. Aquella mateixa tarda, es posava el punt final a l'espai *El mirador de l'actualitat*. Les dues propostes diàries han tancat temporada i també cicle, ja que els seus continguts quedaran redistribuïts, a partir del setembre, en una gaella renovada.

Això, amb moltes altres franges, ha estat possible gràcies a Jaume Aymar (director de Ràdio Estel fins a l'abril), a Enric Frigola (coordinador fins al maig), a Toni Huguet (ara jubilat) i a tots els qui continuen: Joan Trias, Mercè Raga, David García, Rafa Sanahuja, Ferran Capdevila, Xavi Aguilar, Jordi Carretero, Jose Matoses, David Morral, Candi Ortiz, Àngels Ribé, Maria Sierra Rodríguez, Beth Bardají i molts col·laboradors. Agraïm a tothom aquests anys. Està previst que la nova temporada comenci el 13 de setembre. Obrim així una etapa en què, sota la direcció de Toni Hervás, potenciarem el servei d'informació, anàlisi i entreteniment, tot combinat amb l'actualitat religiosa i la litúrgia de cada dia.

L'efemèride de la setmana

14 d'agost del 1682: la reina Mariana d'Àustria dona el palau de Lloïola a la Companyia de Jesús.

Zoom

EDUARD BRUFAU

Els incendis no donen treva aquest estiu. Fins ara a Catalunya el més greu ha estat el de la Conca de Barberà i l'Anoia, que al moment de tancar aquesta edició havia cremat gairebé 1.700 hectàrees. Les autoritats demanen màxima responsabilitat a la ciutadania davant la sequera que afecta la majoria de boscos del nostre país.

DES DEL MONESTIR

El bisbe Josep Pont i Gol

Entre els personatges més compromesos amb la nostra llengua hi ha Josep Pont i Gol, que ara fa 70 anys va ser preconitzat nou bisbe de Sogorb.

Nascut a Bellpuig el 1907, als 12 anys ingressà al Seminari de Solsona i el 1931 fou ordenat prevere. Superior i formador del Seminari de Solsona, el Dr. Pont representava la cordialitat, la tendresa i la jovialitat. Segons alguns antics seminaristes, gràcies a ell aquella casassa que era el Seminari esdevingué humana i la disciplina, amorosa, sense deixar de ser exigent. El Dr. Pont tenia un gran prestigi com a professor. De fet, fou el millor pedagog que passà pel Seminari de Solsona, perquè sabia alternar el *fortiter* i el *suaviter* de la vella pedagogia.

En morir el bisbe Comellas, el Dr.

Pont fou «exiliat» del Seminari. Amb tot, el nou bisbe, Vicent Enríque i Tarancon, veient la gran vàlua de mossèn Pont i Gol, no tardà a rehabilitar-lo: canonge, canceller-secretari de Cambra i de Govern de la diòcesi i secretari general del Sínode de 1949. Preconitzat bisbe de Sogorb el 4 d'agost de 1951, va ser consagrat a Bellpuig pel bisbe Tarancon el 30 de novembre següent. Home amable, senzill i acollidor, el bisbe Pont va prendre possessió de la Seu de Sogorb el 20 de gener de 1952, emportant-se com a secretari mossèn Antoni Deig, que uns anys més tard seria bisbe de Menorca i posteriorment de Solsona.

La mentalitat del bisbe Josep va ser postconciliar molt abans del Concili. El seu magisteri va ser un magisteri discret, que podia des-

JOSEP MIQUEL BAUSSET

Monjo de Montserrat

concertar per la seva senzillesa. Més savi que magistral i més itinerant que sedentari, com els bons pastors mai no va dir aquelles grans coses que no diuen gran cosa.

Nomenat arquebisbe de Tarragona el 1971, Pont i Gol (amb Jubany i Masnou) va ser el responsable que el Vaticà II reconegués a les minories nacionals el dret a la seva pròpia llengua. Així aconseguí que a Espanya el català fos llengua litúrgica, quan els bisbes espanyols defensaven que només ho podia ser el castellà.

Superior i formador del Seminari de Solsona, el Dr. Pont representava la cordialitat, la tendresa i la jovialitat

ALICIA PERESSUTTI

Defensora del Poble a Villa María
- Córdoba (Argentina) i presidenta
de «Vínculos en Red»

Celebro la constitució, el 9 de maig, al Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral, d'un Grup de Treball sobre l'excomunió a les màfies. Fa anys que ho esperava i crec que arreu del món hauria d'haver-hi un grup així.

No som Déu per condemnar, però no podem ser còmplices d'un mafiós que explota éssers humans, que viu del sofriment, la tortura, la desesperació, els crits dels infants, les dones, els homes. Com podem ser-ne còmplices i mirar cap a una altra banda? Sabem el que fa la gent dolenta, però el que a mi em mata l'ànima, em turmenta, és la no-actuació i el no-compromís de la gent bona.

Per tant, em sembla fantàstic que qui ha estat condemnat per narcotràfic o tràfic de persones; qui ven, comercia i viu de la mort i

MIRADA AL MÓN

Excomunió a les màfies

l'agonia dels altres, no pugui combrregar. Cap religió no pot sostenir la tortura i l'horror.

Fa moltíssims segles que la màfia ven i compra éssers humans, sobretot dones i nenes per a les xarxes d'explotació sexual. Les tracta pitjor que els objectes. A una taula o una cadira no la destrueixen, no la torturen, no li donen puntades de peu, mentre que a una persona li peguen, la violen, la sotmeten a tota mena de tortures per deshumanitzar-la.

Jo, que treballo amb víctimes

No som Déu per condemnar, però no podem ser còmplices d'un mafiós que explota éssers humans

de les màfies, autèntiques supervivents, puc dir que la majoria mai no podran guarir-se, ni físicament, ni emocionalment ni psicològicament. Són autèntics cristos trencats i a la gran majoria no els repararem. Tinc una noia rescatada que ha viscut la tortura durant vint anys. Té un dolor tan gran a l'ànima i al cos que no la deixa tirar endavant.

Cada vegada més, treballo amb víctimes de les màfies i cada vegada més, crec en Déu i en la Mare de Déu, i demano miracles, però soc conscient de les limitacions, de com n'és, de difícil, conviure amb fantasmes, amb por, amb pànic, amb dolor físic, per les malalties que es tenen.

Aquestes persones que causen tant de mal, com poden dir-se catòliques, evangèliques o membres de qualsevol religió?

UN NOU LLINDAR

L'aliment que ens dona força per seguir caminant

La resposta que busquem a les qüestions que ens preocupen té un aspecte personal i una dimensió social. Posem-hi tota la confiança, confiïem en Jesús

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

L'experiència diària a vegades posa en evidència la dificultat d'assumir compromisos de llarga durada o per a tota la vida. També presenciem la feble, poca o nul·la capacitat d'aguant pel que fa a compromisos puntuals, fins al punt de fer-se enrere renunciant a promeses fetes o a la paraula donada. Passa el mateix quan en qualsevol moment de la vida apareixen dificultats aparentment invencibles o es desconfia de qui ens ha donat un encàrrec. En aquests moments extrems, s'acostuma a dir: «Ja no puc més! Prou!» Què ha passat? Pot haver-hi moltes respostes a situacions diverses, però hi ha un denominador comú que ens fa mirar la persona en si mateixa i dir: probablement no tenia prou força interior per enfrontar-se amb la realitat o no disposava d'aquella valentia que és necessària per superar qualsevol obstacle.

Aquesta experiència tan humana com freqüent, ja la veiem present a la Bíblia. Tenim l'exemple del profeta Elies quan ha arribat a aquesta situació límit; ell representa en certa manera totes aquelles persones que ja no tenen força per seguir endavant i s'enfonsen a causa dels seus fracassos o de la seva baixa autoestima. Ell ha dit: «Ja n'hi ha prou, Senyor. Preneu-me la vida; que no som millor que els meus pares» (1Re 19,4). Podríem fer una llarga llista de situacions que coneixem, o que, potser, fins i tot vivim. Podríem repassar els moments de desànim, de

renúncia a opcions preses, d'aturades per cansament en camins gairebé tot just iniciats. Podríem centrar-nos en el nostre compromís baptismal, en la nostra forma d'avançar com a cristians, en la consciència de pertànyer a la comunitat cristiana i ser enviats a anunciar Jesucrist. Ens sentim animats a fer-ho?

Potser hi ha una crisi de fidelitat que necessita d'un aliment que no podem desestimar. On trobar, doncs, la resposta? ¿Qui pot oferir una proposta de confiança? Acudim ara a la Paraula de Déu, actitud que per ella mateixa ja manifesta una recerca sincera per a trobar la veritat. Sabem que Jesús és la Veritat, ho ha dit ell mateix. La resposta que busquem a les qüestions que ens preocupen i ens afecten fins al límit de la nostra recerca, té, per tant, un aspecte personal i també una dimensió social. Posem-hi tota la confiança, confiïem en Jesús, qui, a més, se'ns dona com a aliment. Seguint les seves paraules, ara es tracta d'acceptar-lo com a «pa viu, baixat del cel» (Jn 6,51), com a aliment «perquè doni vida al món» i poder viure «per sempre» i així s'anticipa en el sagrament de l'Eucaristia. Demanem-nos: com ens ajuda en el nostre estat d'ànim, en la nostra fidelitat, en les nostres decisions? Pensem que allò que l'aliment material produeix en la nostra vida corporal, la comunió ho realitza, d'una manera admirable, en la nostra vida espiritual. Així, enfortits, podem seguir caminant!

Pere Casaldàliga i el seu llegat d'esperança

**Inspirats per la coherència i tenacitat dels valors
més humans, espurnes de llum omplen el buit
en tots aquells que el van conèixer**

JM Concepción - Fundació Pere Casaldàliga

Pere Casaldàliga
va morir el 8 d'agost
passat als 92 anys.

FRANCESC ESCRIBANO
«Ell sempre parlava de
vius o ressuscitats, i fins
i tot en el pitjor moment,
ho va fer tot per festejar
i defensar la vida»

RAÚL VICO
«Un dels eixos
de la fundació
és continuar
amb l'agroecologia,
l'alimentació
de les famílies i la lluita
contra els latifundis»

Rams de ginesta a les escales de la plaça del Rei de Barcelona, collida aquell mateix matí a Balsareny, el poble de Pere Casaldàliga, i la música de piano a mans del músic Carles Cases donaven la benvinguda, el dilluns 21 de juny, a un vespre d'homenatge al bisbe de Sao Félix do Araguaia.

En aquella hora en què el sol es retira, la vida d'aquest claretí, tan lluny i tan a prop de Catalunya, es projectava en pantalla gran: el seu camí, la seva lluita, el seu missatge, la seva poesia, el seu saber fer costat a la terra brasilera, especialment als més desvalguts. En una plaça del Rei plena de cadires on seien familiars, amics i amigues, seguidors d'un referent de vida valenta, coherent, al servei dels qui més ho necessiten, l'acte d'homenatge a Casaldàliga planava sobre tothom com un cant a l'esperança. Com un vent suau que acarona cada rostre, l'esperança s'erigia com el millor record d'una personalitat excepcional.

«Creients o no, molta gent sent que el 8 d'agost de l'any passat marxava una bona persona», exposa el periodista Francesc Escribano, un dels organitzadors de l'acte

d'homenatge a Pere Casaldàliga i autor del llibre *Descalç sobre la terra vermella*. «Hi ha moltes raons objectives per dir per què va ser excepcional. Per la seva radicalitat en l'entrega, per la coherència, pel seu mestratge de guanyar el cel a la terra.» Amb el desig de tornar al Mato Grosso per copsar l'absència i la presència de Casaldàliga a través de les missions encetades pel bisbe català, les seves causes, Escribano recorda la darrera vegada que el va veure: «Tinc una última imatge d'en Pere, quan vam anar a Sao Félix a projectar la pel·lícula, i ell ja anava en cadira rodes, amb el Parkinson avançat, gairebé no es movia ni parlava. Li vaig preguntar: "Com estàs Pere?" I em va respondre: "Viu, estic viu." Ell sempre parlava de vius o ressuscitats, i fins i tot en el pitjor moment, ho va fer tot per festejar i defensar la vida.»

Quan el Raúl Vico va arribar al Mato Grosso, no sabia qui era aquell bisbe; «amb prou feines sabia on anava», diu. Tenia 26 anys i hi va anar per treballar a l'associació Ansa, una entitat que Casaldàliga va crear l'any 1974 per desenvolupar projectes amb camperols de la regió i pobles indígenes, i fer treball

social i preservació de l'Amazònia.

Els primers mesos —s'hi va estar una desena d'anys— el Raúl va viure a la casa del bisbe, una casa tan humil com totes les altres del voltant. Conviure-hi, parlar-hi, escoltar-lo, el feia sentir quelcom d'especial que ell mateix descriu així: «Jo mai havia sentit res semblant, la seva presència et portava a sentir una altra presència. Sense que mai m'hagués preguntat si anava a missa o no, ni haver-ne parlat mai.»

Divina connexió

Ara que fa un any que va morir Casaldàliga, al Raúl li ha quedat una sensació d'orfanat molt gran. «He perdut un far, una inspiració, fins i tot una connexió amb alguna cosa més enllà que no havia tingut i que vaig tenir», explica. Deu anys de tenir-lo a prop, de treballar-hi colze a colze, l'ajuden a presentar-nos aquest claretí català enmig de l'Amazònia. «Era un visionari. Anava molt per davant de la resta dels humans. No va ser un simple planificador pastoral, que crea una diòcesi des de zero; tampoc un sociòleg, tot i que havia fet molta feina de denúncia, analitzant els grans latifundis i preparant informes que presentava al govern; ni un economista, malgrat que feia un gran discurs contra el liberalisme; tampoc un polític, encara que sempre defensés que l'Església ha de fer política. No era exactament un místic, tot i que la seva poesia beu de les arrels més profundes de l'ésser humà en contacte amb Déu. És una amalgama el que va conformant la seva personalitat.» Gràcies a tot el temps viscut allà, el Raúl avui fa de nexa entre el que passa allà, els projectes, i la fundació Pere Casaldàliga, per tal que es puguin donar suport a iniciatives des d'aquí. «Un dels eixos de la fundació és continuar amb les causes com l'agroecologia, l'alimentació de les famílies i la lluita contra latifundis», conclou.

L'abril del 1986, qui també és membre de la Fundació Pere Casaldàliga, la Maritxú Ayuso, viatjava per primer cop a Sao Felix per conèixer el bisbe dels pobres. Hi va anar amb el seu home. «Portàvem el cor ple d'emocions i incerteses. Ens preguntàvem com seria el Pere,

La plaça del Rei de Barcelona va acollir, el 21 de juny, un acte d'homenatge a Pere Casaldàliga amb el lema «Per l'esperança».

MARITXÚ AYUSO
«Acollia cada persona, amb una tendresa meravellosa, els seus problemes, les seves lluites i els seus desitjos»

GLÒRIA CASALDÀLIGA
«El va fer feliç que els últims anys de la seva vida hi hagués el papa Francesc»

la casa on vivia i la comunitat. I com ens acollirien», recorda. En aterrar, una figura molt prima es va apropar a la porta de l'avioneta i va desfer el filferro que la tancava, mentre els saludava. «La seva forta abraçada em va quedar per sempre com una empremta al cor, i va significar el principi d'uns llargs 34 anys de visites contínues, any rere any i d'una profunda amistat.»

La Maritxú i la seva parella, el Joan, van fer amb el Pere milers de quilòmetres amb òmnibus, voadeira (canoa d'alumini) i cotxe. Anaven amb ell de visita pastoral a tot arreu, i així van poder conèixer molt bé la prelatia i la seva gent. «Era com un guerriller que lluitava i donava la vida per les causes del més pobres. I un poeta!», explica ella, que sempre s'admirava de com el poble l'estimava i el respectava. Però d'on naixia aquesta estima i respecte també ho va saber copsar la Maritxú. «Com acollia cada persona, amb una tendresa meravellosa, els seus problemes, les seves lluites i

La família

A Balsareny, la família de Pere Casaldàliga —de quatre germans que van ser, queda la germana petita, la Maria— ha viscut sempre la seva companyia en la distància. «La nostra fantasia era que el tiet Pere era al Brasil, vivint a la selva amb els indis, que ajudava els més pobres i que això no agradava als poderosos i el volien expulsar del país, i fins i tot matar-lo», explica la seva neboda, Glòria Casaldàliga. I recorda, de petita, l'arribada del carter. «Quan rebíem una carta d'ell, a casa era festa. La llegíem la família els veïns, la parròquia...», diu. I explica també que «de Balsareny, ell sempre parlava de la Casa pairal de Candàliga, d'on era fill el seu pare. És una casa de pagès molt antiga (documentada del segle IX), on el Pere havia passat grans moments de la infantesa, jugant amb els cosins. Una altra casa de referència era el Cortès del Pi, a Súria, on també vivien uns oncles. I de Balsareny, també el Castell i la Mare de Déu que hi ha a l'església romànica els recordava sempre. I de Catalunya, sobretot Montserrat. El Pere era un gran devot de la Mare de Déu», recalca la seva neboda.

La Glòria sap molt bé que a Pere Casaldàliga «el va fer feliç que els últims anys de la seva vida hi hagués el papa Francesc. Mentre va poder, volia que li llegissin tots els documents que publicava el Papa i seguia molt el seu treball. I m'atreveixo a dir que alguns dels documents signats pel mateix papa Francesc com pot ser la *Laudato Si* podrien portar també perfectament la signatura del bisbe Pere». Des de la fundació que el recorda i pren el relleu per continuar acompanyant les seves causes, recullen la inspiració de compromís de Casaldàliga, de lluita i d'esperança.

La veu de l'Amèrica Llatina

«Don Pedro ens inspira a continuar compromesos amb la causa de la vida, amb la causa del planeta. I a mi personalment em deixa la convicció de la necessitat de la dimensió macroecumènica d'unitat en la diversitat, de respecte i de valoració d'aquesta diversitat, de ser capaços de construir co-

munitat per defensar allò comú: la vida, la natura, la dignitat humana, els drets humans. És un missatge molt potent el que ell ens inspira i ens deixa com a persones, com a poble, com a societat, com a Amèrica Llatina, jo diria, com a patrimoni.» Són les paraules d'Ivan Forero, colombià defensor dels Drets Humans, exiliat fa 23 anys al barri de Vallecas de Madrid. Va tenir ocasió de conèixer i conviure amb Pere Casaldàliga, Don Pedro a l'Amèrica Llatina, preparant esdeveniments com l'Assemblea Poble de Déu. L'Ivan sap molt bé com Casaldàliga va marcar profundament la vida de moltíssimes persones, animadors de pastoral, defensors i defensores dels drets humans, situats en la perspectiva de conèixer la realitat, d'inserir-s'hi per conèixer-la en viu i en directe, com el bisbe català va fer.

És un sentiment comú en moltes persones que el van conèixer, que deixar entrar Casaldàliga en la pròpia vida marca un punt d'inflexió. Sempre hi ha un abans i un després d'haver-lo conegut. «El contacte amb ell era alliberador. Don Pedro era profeta, pastor, militant de la causa del Regne de Déu; la seva vida, el seu caminar, la seva paraula, el seu testimoni enmig de la selva, la seva fe, la seva capacitat de reflexió i de comprensió crítica de la realitat, la seva capacitat de crear comunitat, de produir poble, de dignificar la gent més empobrida, realment tot això et transforma», diu l'Ivan Forero. «I si hi ha alguna cosa especial d'ell que jo no deixaria mai morir és la capacitat de dir, amb poques paraules i d'una manera molt creativa, en castellà i en portuguès, coses molt sòlides, molt profundes.»

Un dels llibres de Pere Casaldàliga, *Espiritualidad de la liberación*, que va escriure amb José María Vigil, és per a Ivan Forero un dels més inspiradors, «i ha marcat molt la meua vida i de moltíssima gent a l'Amèrica Llatina i al món, també a Europa», diu. D'aquest llibre, l'Ivan n'extreu un fragment carregat d'aire alliberador, com ell recorda cada conversa amb Don Pedro: «Consells que dono i em dono: allò que has de passar demà, no vulguis patir-ho avui, i allò que avui no puguis fer, deixa-ho per demà o fins i tot per ahir.»

els seus desitjos. Els animava a continuar la lluita i mai es cansava. Fos l'hora que fos, sempre tenia la mà estesa per acollir», exposa.

Quan la gent de l'equip que acompanyava Casaldàliga feia vacances, la Maritxú els suplía. Hi anava dos cops l'any. «Aquest temps sola amb el Pere em va permetre descobrir amb una rica profunditat la persona. Amb la senzillesa del dia a dia, se m'obrien finestres contínuament que em feien trobar un Pere realment donat als altres, als més empobrits de la terra i a Déu. Així va fer el seu destí, com Jesús», manifesta.

Asseguda amb ell, al pati, tots dos sols, podien estar moltes hores parlant o sense parlar, llegint, rient o simplement en silenci. «Tota aquesta riquesa d'un temps gratuït, per a mi ha esdevingut un do extraordinari. Aquests anys han marcat la meua història i m'han ajudat a entendre i estimar la vida amb una dimensió més profunda alhora que més humana», exposa.

SABER ESCOLTAR

Jesús s'ha disfressat

Temps era temps que l'abat d'un monestir estava molt amoïnà. Havien arribat temps de decadència. Quedaven pocs monjos. I poca gent acudia a ells a alimentar l'esperit.

L'abat va decidir demanar consell a un bisbe ancià i savi. Després d'uns dies de viatge, arribà davant d'aquell gran home i li plantejà el seu problema. A la pregunta: «A què és deguda aquesta situació? Tal vegada hem comès algun pecat?» El bisbe va respondre: «Sí, heu comès un pecat d'ignorància. El mateix Senyor Jesús s'ha disfressat i viu enmig vostre, i vosaltres no ho sabeu.» I no va dir res més.

En el viatge de retorn, rumiava: el mateix Jesús fill de Déu viu entre els meus monjos! Per què no l'he reconegut? Començà a repassar els noms dels monjos i trobava que tots

tenien defectes. Però el bisbe havia dit que s'havia «disfressat». Potser la part d'aquella disfressa serien aquells defectes. Tots els monjos en tenien i, cosa curiosa, un d'ells havia de ser Jesucrist.

En arribar al monestir, l'abat va explicar el que li havia dit el bisbe. Els monjos van quedar perplexos i van pensar que, si Crist anava disfressat, era difícil poder-lo reconèixer. Per això van començar a tractar-se amb respecte i consideració. «Ves a saber», pensava cada monjo, quan en tractava un altre, «potser és aquest...» El monestir va recuperar l'ambient de goig que havia tingut. Van entrar nous novicis i es va omplir de fidels.

Com va dir Jesús: «Jo seré amb vosaltres fins a la fi dels temps.» So-

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

vint lamentem situacions difícils del moment actual de l'Església. Tots hem de descobrir la presència de Jesús entre nosaltres. En el mar de Tiberiades, els apòstols van témer el naufragi, però el Senyor, adormit a la popa de la barca, va ser reclamat pels esporuguits. Ell, amb la seva paraula poderosa, va manar que la tempesta amainés. Jesús, encarnat per nosaltres i per a la nostra salvació, mai no ens deixa. Tanmateix, hem de mantenir viva la flama de la fe, de l'esperança i de l'amor.

Tots hem de descobrir la presència de Jesús entre nosaltres

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanyà
ynaraja@gmail.com

A l'inici de les cultures, quan l'humà es refugiava en els entrants de les roques, el druida, mag o sacerdot, com n'hi vulgueu dir, conservador de les llegendes, de les propietats medicinals de les plantes i coneixedor dels remeis, encarregat de retre honor a l'ésser o éssers superiors en nom de la tribu, exercia aquesta funció mitjançant la dansa. Bellesa i misteri, adoració i súplica.

Amb gosadia, m'arrisco a dir que els records d'aquestes pràctiques es conserven en la institució dels Seises de Sevilla. Dansa sense cap altra pretensió que la d'oferir bellesa a Déu.

El règim dels monuments cristians a Terra Santa es regeix per l'anomenat *Statu quo*. D'acord amb ell, la basílica del Sant Sepulcre s'obre abans de l'alba. Si un llati

A PROPÒSIT DE...

Dansa i religió

desitja celebrar-hi missa al recinte, ha d'atenir-se a tal norma. En una ocasió, m'esperava jo que s'obris la porta i no era pas l'únic. Érem enmig de la penombra, quan va arribar una figura femenina de pell fosca. Nosaltres, crec que tots, resàvem, ella va començar a dansar. De ritme lent, embolcallada amb una túnica, els seus moviments significaven admiració, adoració, súplica. Es va obrir la porta i va desaparèixer. La seva dansa va ser per a mi com un salm mut.

De ritme lent, embolcallada amb una túnica, els seus moviments significaven admiració, adoració

A Roma, durant el Jubileu 2000, entre les misses que els països celebraven amb solemnitat, d'acord amb la litúrgia, sí, però adornat amb costums propis, en més d'una ocasió es va embellir el ritu de l'ofertori amb danses. Va sorprendre el del poble maorí, pel seu ritme, melodia i vestit, mínim vestit. La bellesa del cos humà, obra culminant de Déu, no s'havia d'ocultar, semblava que ens deien.

Fa anys, va venir per la Llobeta un esbart dansaire infantil. Els vaig proposar que expressessin a la missa el que eren, els va agradar la idea i així ho van fer. La seva dansa va ser senzilla. Tres nois i tres noies, engalanats amb el vestit regional, amb una rosa a la mà i al so de la gralla o del flabiol, es van anar acostant a l'altar i hi van dipositar sis flors.

Vida eclesial

Aquesta setmana parlem
del judici al cardenal Becciu,
descobrim el programa Visca
els Ancians de Sant'Egidio,
Oriol Jara reflexiona sobre
ser pare i Mn. Ruaix ens parla
de la seva tasca al servei
de l'ensenyament

Un dels acusats és el cardenal Angelo Becciu, la persona de més rang jutjada mai per la Santa Seu

Judici històric contra la corrupció econòmica al Vaticà

AGÈNCIES/REDACCIÓ

L'Església ha de predicar amb l'exemple, també quan demana honradesa en l'administració dels béns. El macrojudici que va iniciar la setmana passada el Tribunal de la Ciutat del Vaticà no deixa lloc a dubtes sobre aquest principi. Al banc dels acusats s'asseuen un total de deu persones, entre elles el cardenal Angelo Becciu, fins l'any passat prefecte de la Congregació per a les Causes dels Sants i que també va ser substituït per Afers Generals de la Secretaria d'Estat entre el 2011 i el 2018. Presumptament, des d'aquest segon càrrec el purpurat hauria desviat importants quantitats de diners que havien de ser destinats a la caritat. És la primera vegada que es jutja un cardenal davant del Tribunal de Justícia Ordinària del Vaticà. Altres imputats que havien ocupat posicions de confiança dins del Vaticà són Mons. Mauro Carlini, antic secretari de Becciu, i René Brühlhart, expresident de l'Autoritat de Supervisió Financera de la Santa Seu.

Els càrrecs que s'imputen als acusats són múltiples i greus, tots directament relacionats amb la corrupció econòmica i administrativa: extorsió, malversació, blanqueig de capitals, estafa, falsificació de documents, apropiació indeguda, abús de funcions i suborn. El procés judicial va començar ara fa dos anys, quan el setmanari italià *L'Espresso* va publicar una investigació periodística que denunciava la compra uns anys abans d'un immoble a South Kensington, un dels barris més exclusius de Londres, per un valor de més de 350 milions d'euros, 150 milions per sobre del preu real. A partir d'aquí, la justícia vaticana es va posar en marxa i va trobar indicis fonamentats de l'existència d'una xarxa de corrupció financera que implicava càrrecs importants de la Santa Seu.

Els presumptes delictes, a més, revesteixen un dany moral especialment greu, perquè part dels diners amb què s'haurien lucrats els acusats procedien de l'Òbol de Sant Pere, una entitat de la Santa Seu que destina fons a les persones més necessitades. Fins ara tots els imputats han defensat la seva innocència i han declarat que van exercir les seves funcions amb total honradesa. De fet, el cardenal Becciu ha assegurat que és «víctima d'un complot» i que té plena confiança que «el tribunal podrà constatar l'absoluta falsedat de les acusacions». Atesa la complexitat del cas i el gran nombre d'implicats, s'ha hagut d'habilitar de manera extraordinària una sala dels Museus Vaticans per a la celebració de les sessions. Es preveu que el judici s'allargui uns quants mesos.

Aquest procés judicial té lloc amb la vigència de les noves normes que el papa Francesc va decretar l'abril passat, per les quals va aixecar la immunitat a cardenals i bisbes en casos penals, que fins aleshores només podien comparèixer davant del Tribunal de Casació, que sempre està presidit per

El cardenal Becciu, un dels principals acusats.

Presumptament el purpurat hauria desviat diners que havien de ser destinats a la caritat

un cardenal. Aquestes modificacions formen part d'una renovació general per tal de millorar la transparència i la rectitud moral d'organismes de la Santa Seu.

Jornada Mundial dels Avis i la Gent Gran

Per iniciativa del papa Francesc el diumenge 25 de juliol, vigília de la festa de sant Joaquim i santa Anna, va tenir lloc al Vaticà la primera Jornada Mundial dels Avis i la Gent Gran. Es va publicar un vídeo que recull el testimoni d'ancians d'arreu del món, però l'acte central va consistir en una eucaristia presidida per l'arquebisbe Rino Fisichella, que va aplegar unes 2.000 persones a la basílica de Sant Pere. Fisichella va llegir l'homilia escrita expressament pel Pontífex, i que assegura que els avis són persones que no han de ser arraconades a causa de l'edat, i que esdevenen clau en la transmissió de la fe cristiana: «Els avis i la gent gran no són sobres de la vida, desferres que s'han de llençar. (...) No perdem la memòria de la qual són portadors la gent gran, perquè som fills d'aquesta història, i sense arrels ens pansirem.»

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Transparència i ambigüitat

Des de l'inici del seu pontificat, Jorge Bergoglio ens va deixar clar que sabia a què estava cridat, segurament el nom de Francesc ja ens va donar pistes d'algunes de les seves prioritats.

El mes d'abril d'enguany va publicar una carta apostòlica per la qual s'estableixen disposicions sobre la transparència en les gestions de les finances.

El document papal comença amb una frase que diu: «La fidelitat en les coses de poca importància està relacionada (...) amb la fidelitat a les coses importants. Així com ser deshonest en les coses de poca importància està relacionat amb ser deshonest en les coses d'importància», cita l'evangeli de Lluc.

Són moltes les situacions en què l'Església s'ha vist involucrada en afers poc clars, bé, diguem que no només això, sinó que ha deixat passar el temps davant de situacions poc lloables d'alguns dels seus membres.

Francesc és una persona valenta, no deixa passar l'oportunitat de posar límit a allò que no entra en un model evangèlic ja sigui perquè econòmicament és dubtós, perquè el poder ha estat el motivador, perquè no s'ha mirat fins a l'últim detall abans de prendre determinades decisions, perquè les accions d'uns provoquen dolor en altres i menys si aquests són els preferits de Déu, els més vulnerables. Francesc afronta els temes amb claredat, valentia i sense por de perdre la salut, o determinats suports.

En els nostres entorns es donen situacions que tampoc no són del tot evangèliques com haurien de ser, i nosaltres moltes vegades, sense res a perdre més que passar una mica de vergonya, som incapaços de situar-nos clarament a favor de l'evangeli. Hem de mostrar clarament quins són els valors que orienten el nostre actuar i no mostrar-nos-hi ambigus.

ESTHER BORREGO

Barcelona

El programa Visca els Ancians de Sant'Egidio combat la soledat i afavoreix que les persones grans continuïn a casa seva

«Àngels» per als ancians

CARME MUNTÉ MARGALEF

Fotos: Agustí Codinach

La Dora Vilanova té 96 anys però ni de bon tros els aparenta. Una senyora de cabells blancs, sí, però d'una jovialitat encomanadissa. Viu als Habitatges amb Serveis per a Gent Gran de Barcelona, al barri de la Barceloneta, primer amb el seu marit, que era fotògraf de professió, i ara sola des que va enviuadar fa sis anys.

La Dora té una filla i té nets, també veïnes amb qui es reuneix a la «salleta» per fer petar la xerrada i jugar al parxís. I també compta amb la companyia de la Yolanda Molina i de la Marta Poch, dues voluntàries del programa Visca els Ancians de la Comunitat de Sant'Egidio. Un programa que van éixer a Roma el 2004 i que no va trigar gaire a implementar-se a Barcelona, perquè malauradament totes les ciutats que són referents mundials en turisme també ho són en gentrificació i en l'aïllament social que pateixen els ancians.

La visita que fan els voluntaris de la Comunitat de Sant'Egidio a les persones grans que viuen soles a Barcelona no té res d'especial: conversar una mica al voltant de la taula, prendre alguna cosa, sortir a fer un tomb, acompanyar-les al metge o organitzar alguna festa. Però, tal com destaca Marta Poch, coordinadora del programa Visca els Ancians al barri de la Barceloneta, no ens hem de quedar només amb les aparences, amb el que es veu a primera vista. Perquè de vegades una conversa, una visita a domicili, pot ajudar a prendre consciència d'una problemàtica més profunda.

A la Dora, per exemple, li agrada rebre la visita de les voluntàries, també que l'acompanyin a l'eucaristia dominical, a la parròquia dels Màrtirs Sant Just i Pastor de Barcelona. Li agrada que els infants i joves de

l'Escola de la Pau de Sant'Egidio li facin dibuixos, li escriguin cartes, cosa que va ser especialment important durant el temps dur del confinament. També queden a la placeta per anar a fer un passeig i menjar un gelat. I està delerosa perquè es reprenguin les vacances d'estiu, cancel·lades ara pel Covid.

«Jaho sabeu que sempre he anat molt contenta de vacances amb la Comunitat de Sant'Egidio; m'ho he passat molt bé i se m'ha fet curt», destaca la Dora, asseguda al voltant de la taula amb les voluntàries. De record, s'emportava de Solsona els típics trabucs, que repartia entre la família i les veïnes. Desitja amb totes les forces que el virus desaparegui per reprendre aquesta tradició estiuenca que l'ajuda a trencar amb la rutina i fer noves coneixences i amistats.

Els membres de la Comunitat de Sant'Egidio van conèixer la Dora amb motiu de les presentacions de

La Dora Vilanova rep la visita de les voluntàries de la Comunitat de Sant'Egidio.

la guia *Com quedar-se a casa quan s'és ancià* «Vam fer una presentació al barri de la Barceloneta i així ens vam conèixer», rememora la Marta Poch.

Aquesta guia, que s'edita des de l'any 2004 és una resposta concreta a un dels objectius que persegueix Sant'Egidio: afavorir que la gent gran pugui quedar-se a casa, que al cap i a la fi és un dels seus grans desitjos. És una mena de full de ruta que ubica els serveis més útils i necessaris per als ancians que viuen sols.

Dins del programa d'ajuda als ancians, Sant'Egidio també vol sensibilitzar la societat i les administracions públiques de la necessitat de promoure, ampliar i estendre el Servei d'Atenció Domiciliària, així com de buscar un nou model residencial més familiar i no tan massificat. Un model com el que la mateixa Comunitat de Sant'Egidio està impulsant arreu del món, tam-

bé a Barcelona, on el 8 d'abril del 2019 va inaugurar la Casa Família «Simeó i Anna», en ple barri Gòtic. Té capacitat per a sis-vuit residents i compta amb la presència ininterrompuda d'una cuidadora, alhora que tota la gestió, atenció mèdica, assistència i el coixí familiar està assegurat per voluntaris de Sant'Egidio.

Petites solucions per prevenir grans problemes

Cada vegada que un ancià obre la porta als voluntaris de Sant'Egidio en realitat està afavorint que pugui continuar vivint a casa seva, al seu barri, a la seva ciutat. D'una banda, perquè els voluntaris són una ajuda per combatre la solitud i l'aïllament. De l'altra, perquè permeten fer xarxa i enllaçar amb els serveis socials, com el Servei d'Assistència Domiciliària, així com amb el sistema de salut. Però, per damunt de tot, perquè el voluntari permet anar trobant petites solucions que permeten prevenir grans problemes.

«És molt important la prevenció, evitar que situacions petites es vagin fent grosses i acabin sent el motiu que els porti a la residència», explica Marta Poch. «De vegades pot passar que un avi té la grip, no pot baixar al carrer a fer la compra, es va afeblint i acaba a l'hospital i, de retruc a la residència.» Per això és tan important la relació d'amistat amb la gent gran, perquè els voluntaris són ulls oberts i orelles atentes a les seves necessitats. El programa Visca els Ancians contacta i fa seguiment telefònic i presencial de persones més grans de 80 anys de diversos barris de Barcelona: Ciutat Vella, Sants, Les Corts, l'Eixample, Nou Barris, Sant Antoni... Hi participen un centenar de persones voluntàries. «Són petites solucions que eviten l'aïllament», remarca Marta Poch.

Com diu el papa Francesc en el seu missatge amb motiu de la Jornada Mundial dels Avis i de la Gent Gran, les persones que visiten els ancians són «àngels» i, en aquest sentit, es fa ressò d'una tradició segons la qual sant Joaquim, l'avi de Jesús, va ser apartat de la comunitat perquè no tenia fills. «La seva vida, com la de la seva dona Anna,

va ser considerada inútil», reflexiona Francesc, «però el Senyor li va enviar un àngel per consolar-lo. (...) Fins i tot quan tot sembla fosc, com en aquests mesos de pandèmia, el Senyor continua enviant àngels per consolar la nostra soledat. (...) ¡Que cada avi, cada ancià, cada àvia, cada persona gran —sobretot els que estan més sols— rebi la visita d'un àngel! De vegades tindran el rostre dels nostres nets, d'altres vegades el rostre de familiars, d'amics de tota la vida o de persones que hem conegut durant aquest moment difícil. En aquest temps hem après a comprendre la importància de les abraçades i les visites per a cadascun de nosaltres, i com m'entristeix que en alguns llocs encara no siguin possibles!».

De vegades, aquests àngels de què parla el papa Francesc en el seu missatge tindran el rostre de tantes persones que de forma voluntària visiten les persones grans, com els membres de la Comunitat de Sant'Egidio.

50 anys del Servei d'Atenció Domiciliària

El 31 de maig passat la Comunitat de Sant'Egidio va organitzar un acte amb motiu del 50è aniversari del Servei d'Atenció Domiciliària, que va començar a Barcelona l'any 1971 de la mà de l'Obra de la Visitació.

Fundada el 1922 per Francisca Roig Valls i la col·laboració del Dr. Josep M. Alós, l'Obra de la Visitació de Nostra Senyora va néixer per visitar i ajudar els malalts i els ancians amb pocs recursos socials i que sovint es trobaven abandonats a les llars. El beat Pere Tarrés va ser-ne un dels primers consiliaris i l'han seguit d'altres significatius sacerdots com Alfons M. Thió s.j., Lluís Antoni Sobrerroca s.j. o Josep Maria Forcada.

Quan va morir la fundadora al gener del 1971, l'obra de la Visitació era present en més de 35 grups parroquials per a la visita i ajuda dels malalts a llurs domicilis i sostenien diferents centres residencials per a infants o ancians a l'Ametlla del Vallès, Santa Coloma de Cervelló, Rubí o Barcelona. Eren una comunitat de religioses amb una àmplia xarxa de voluntàries laiques i amb un gran protagonisme de la dona.

«Fruit d'una llarga experiència, estudi i sensibilitat, el 1971 l'Obra de Visitació va començar una obra innovadora al nostre país, el Servei d'Assistència d'ancians a Domicili (SAD), que es desenvolupa fonamentalment a Barcelona. Detecten la soledat en què es troben molts ancians i les dificultats que tenen els més pobres», explica Jaume Castro, responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona.

Les noves institucions democràtiques van prendre la iniciativa per desenvolupar aquest servei d'atenció domiciliària (SAD) i els processos de secularització van anar minvant els recursos de la Visitació. Però l'aventura espiritual i social de l'Obra de la Visitació havia deixat una llavor en la nostra societat.

Com diu Marta Poch, responsable del programa Visca els Ancians de la Comunitat de Sant'Egidio, «fem continuïtat i compartim aquesta visió de l'Obra de la Visitació. Amb la visita, l'amistat i la relació personal es poden anar trobant moltes solucions petites i grans que permeten que l'ancià tingui el coixí necessari per estar a casa seva. La visita és la primera manera de trencar la soledat i l'aïllament».

Marta Poch, responsable del programa Visca els Ancians al barri de la Barceloneta.

PER QUÈ SOC CRISTIÀ?

A tots aquells que són cristians catòlics des del naixement, i en tradicions familiars religioses, els crida l'atenció i els impacta la mirada d'algú que és cristià per convicció a partir de les lectures i l'experiència. Per això he volgut compartir aquest recorregut iniciàtic al llarg de nou setmanes.

ORIO JARA
Director, guionista i productor catòlic

Aitana Montaner

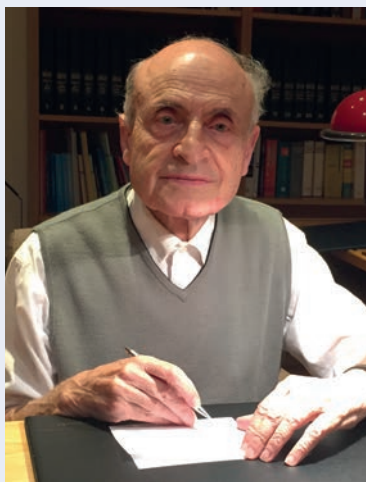
Perquè soc pare

L'Evangeli transforma les persones. En el meu cas, el canvi més rellevant l'he viscut en la meva relació familiar. La família és una institució residual en l'ordre de prioritats de la cultura del segle XXI. Sovint he sentit amics queixar-se que els fills són un obstacle per assolir progressos professionals. És a dir, les hores que passen amb la canalla els impedeixen passar més hores a la feina. Jo mateix també he estat víctima d'un punt de vista que canvia l'ordre de prioritats. La Bíblia, però, és especialment clara en la rellevància que té la família: «L'herència del Senyor són els fills, els descendents són la millor recompensa; els fills que heu tingut quan éreu joves són com les fletxes en mans d'un guerrier. Feliç l'home que se n'omple el buirac» (Sl 127,3-5). Són tan importants que ocupen una part crucial del Xema Israel, l'oració bàsica jueva: «Grava en el teu cor les paraules dels manaments que avui et dono. Inculca-les als teus fills» (Dt 6,6-7). A més, les Escriptures també ens aconsellen com tractar els nens de manera correcta: «Qui plany el bastó no vol el béd del seu fill; qui l'estima, no s'està de corregir-lo» (Pr 13,24). Les cartes de sant Pau són especialment inspiradores i aporten una equilibrada mirada sobre

els fills, plena d'amor i atenció pel benestar dels petits: «I els pares, no sigueu massa exigents amb els vostres fills, pugeu-los amb aquella mena d'instrucció i correcció que és pròpia del Senyor» (Ef 6,4). A casa sempre tinc present una curta però potent cita de sant Pau: «Pares, no exaspereu els vostres fills, perquè no es desanimin» (Col 3,21). Si aquests versicles ens semblen revolucionaris avui dia, imaginem com sonaven en el món jueu i grec dels segles primer i segon. En aquell moment, els nens gaudien del mateix estatus que els esclaus, és a dir, eren propietats sense drets. El missatge cristià capgirava la dinàmica social i Jesús converteix els més petits en un model evangèlic perfecte (Mt 19,14 i Ll,25), els estima i els destaca de manera preferent (Mc 9,35-37, Mt 18,1-5) i adverteix que serà castigat aquell que enganyi un nen o el porti pel mal camí (Mt 18,6). Per evidenciar la importància dels nens en l'Evangeli, Jesús els afavoreix especialment amb les curacions miraculoses (Mc 5,39-43, Mt 15,21-28, Lc 7,11-15, Jn 4,46-54). Ser cristià és ignorar les estructures morals que imposa la postmodernitat i escoltar i estimar els fills. Admirant humilment els seus dons i lamentant que en perdem molts quan ens fem grans.

ESGLÉSIA I LLENGUA. LA MEVA EXPERIÈNCIA (II)

JOSEP RUAIX I VINYET
Eclesiàstic, gramàtic i escriptor

La redacció de *Catalunya Cristiana* m'ha demanat que continués la sèrie de les meves minimemòries sobre el tema del títol, sèrie que es va publicar en vuit articles o capítols durant els mesos de juliol-agost del 2020. Hi seguia, cronològicament, altres tantes etapes de la meva vida. En aquesta segona sèrie distribueixo el meu exercici memorístic per aspectes, concretament els següents: 1) Oratòria; 2) Estudis; 3) Poesia; 4) Traduccions; 5) Correccions; 6) Ensenyament; 7) Edicions; 8) Periodisme; 9) Història i música. Inevitablement, hi ha algunes repeticions respecte a la primera sèrie, però vistes amb un enfocament distint.

6. Ensenyament

Com és prou sabut, l'Església té, entre els seus tres principals *munera* («oficis, funcions o obligacions»), el d'ensenyar. Primerament, és clar, en l'aspecte religiós, però també ho ha fet sempre que ha pogut en els altres aspectes. Així, per exemple, mantingué durant l'edat mitjana les escoles catedralícies i monàstiques i fundà universitats; en els segles XVI-XIX sorgiren ordes o congregacions que, a vegades entre altres finalitats, tenien la d'ensenyar, com els jesuïtes, els escolapis, els salesians, les carmelites de la caritat o vedrunes, etc. L'Escola Pia, que em proporcionà l'ensenyament primari i el de comerç, té com a lema «Pietat i lletres», de manera que, a més de la formació religiosa, donava molta importància a les assignatures relacionades amb la llengua. També a Moià vam gaudir, durant molts anys, de la presència de les vedrunes.

Doncs bé, un servidor, des dels meus anys de seminarista major fins al present, he pogut participar també d'aquest *munus* eclesial. En aquest article miraré de resumir i alhora completar el que ja vaig dir en la primera sèrie d'aquestes minimemòries.

Així, en l'aspecte religiós, he ensenyat catequesi a infants i adults, he predicat, he impartit classes de religió, he dut a terme activitats formatives en especial entre el jovent, he aconsellat en pla privat, he escrit en diferents mitjans de comunicació, m'he servit de la poesia com a mitjà docent, etc.

En l'aspecte profà, estant al Seminari Major de Vic ja m'enviaren alguna vegada a fer classes de suplència al menor i, sobretot, vaig promoure, intervenint-hi jo mateix, l'ensenyament del català als meus condeixebles. Estant a Roma, vaig ensenyar una mica de música a nenes de la meva parròquia. I, tornat a Catalunya, he ensenyat català a alumnes de primària i de secundària de Moià, a estudiants de la Facultat de Teologia de Catalunya, a professors d'institut de diferents poblacions, a grups d'adults també de diversos llocs, sigui en forma de

classes, de conferències o altres formats orals, d'articles en publicacions, de llibres o altre material escrit i d'assessorament individual a qui m'ho ha demanat, sobretot d'ençà que existeix el correu electrònic. Entre els articles en publicacions, em sembla que haig de recordar que en vaig publicar, de 1976 a 1990, bastants en el *Butlletí Interior dels Seminaris de la DEC d'Òmnium Cultural* (anomenat posteriorment *Escola Catalana*). Però sobretot haig de subratllar la meva implicació en la revista *Llengua Nacional*, en la qual, des de l'any 1996 fins ara, hi han sortit nombrosíssims treballs signats per un servidor, com també molts editorials sense signar. Així mateix, vaig ser cridat a formar part de la Junta Permanent de Català (de 1983 al 2000), que preparava i feia exàmens a candidats a diferents títols, graus i especialitats de coneixement del nostre idioma.

Menció especial, pel que fa a les classes d'adults, requereix la participació del qui signa en els cursos

Final dels cursos de Vèrtex
(Barcelona, 7-6-2006), amb Albert Jané.

Haig de subratllar la meua implicació en la revista «Llengua Nacional», en la qual, des de l'any 1996 fins ara, hi han sortit nombrosíssims treballs signats per un servidor

de Vèrtex, acadèmia barcelonina en la qual vaig exercir la docència, de manera creixent, des de 1985 fins a la seva dissolució, l'any 2006. Vaig gaudir-hi de la companyia de col·legues destacats, principalment el conegudíssim Albert Jané i el meu convilatà i parent Carles Riera. Aquesta activitat a Vèrtex em va permetre de crear i experimentar una notable quantitat de material lingüístic, que es va anar plasmant en successius manuals editats.

També en l'aspecte de l'ensenyament, però de forma indirecta (és a dir, creant obres que serviran d'estudi i de consulta i que a la fi repercutiran en l'ensenyament), es pot considerar el fet d'haver estat cridat a formar part del Consell Consultiu del Programa de la gramàtica catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), que funcionà de 1977 a 1998. Semblantment, al cap de poc, la meua participació, com a corrector, en la *Gramàtica del català contemporani*, dirigida per Joan Solà *et alii* i publicada en primera

edició l'any 2002 en tres gruixuts volums. I, com a continuació de l'activitat esmentada abans, la correcció de vint-i-cinc capítols dels trenta-cinc que conté la *Gramàtica de la llengua catalana* del IEC, publicada l'any 2016 i que constitueix el text normatiu vigent actualment en el camp lingüístic català.

En resum, seguint la meua doble vocació eclesiàstica i cultural, i gràcies a la formació obtinguda a l'Escola Pia de Moià, al Seminari de Vic, al *Pontificium Institutum Altioris Latinitatis* de Roma, a la Universitat de Barcelona, a la Facultat de Teologia de Catalunya i encara per altres mitjans, he tingut la sort de poder exercir el *munus docendi* de l'Església en el seu vessant més propi (el religiós) i en el seu vessant diguem-ne indirecte o supletori (el profà), aquest darrer aplicat sobretot a l'ensenyament de la llengua catalana, llengua que, pels avatars de la història, necessitava i continuava necessitant el suport de tothom qui valora l'expressió secular d'un poble.

Noruega

Ivars Kupcis/CMI

El 25 d'agost rebrà el premi Bridge Builder Award 2021

Guardó per al Consell Mundial d'Esglésies

REDACCIÓ
Oslo

El Consell Mundial d'Esglésies (CMI) ha estat premiat amb el Bridge Builder Award 2021 per tendir ponts d'entesa entre pobles, nacions i comunitats a escala nacional i internacional. El premi ha estat atorgat pel jurat del Comitè Noruec del 14 d'Agost juntament amb el Centre d'Oslo.

El CMI rebrà el premi de mans del primer ministre de Noruega en una cerimònia que se celebrarà el 25 d'agost, en la qual també participaran Mohammad Bin Abdulkarim Al-issa, de la Lliga Mundial Islàmica, i el gran rabí Michael Melchior, de la Iniciativa de Pau Religiosa.

«El Consell Mundial d'Esglésies és una veu poderosa a nivell mundial i un pacificador i constructor de ponts entre el cristianisme, el judaisme i l'islam, amb un gran respecte per totes les religions del món», afirma el jurat del Comitè Noruec del 14 d'Agost i el Centre d'Oslo en la descripció del premi. «És hora d'enviar un missatge clar de pau al món treballant plegats encara més estretament per posar fi al conflicte i la violència, alhora que es promouen els valors de tolerància, amor i respecte del proïsme arrelats en les tres grans religions monoteistes.»

Agnes Abuom, moderadora del Comitè Central del CMI, ha assenyalat: «Donem gràcies al Comitè Noruec del 14 d'Agost i al Centre d'Oslo per ani-

mar i reconèixer tots els tipus de diàleg interreligiós, des de les discretes converses a nivell local fins als acords mundials forjats al llarg dels anys de converses intenses.»

De la seva banda, Ioan Sauca, secretari general en funcions del CMI, considera que «en el món actual podem mostrar, d'una manera profunda, el que podem fer junts com a creients de diferents religions per crear una societat on conviure pacíficament. Estem units els uns als altres en una fraternitat universal per mitjà de Déu, la font del nostre ésser i benestar».

El Consell Mundial d'Esglésies es va fundar el 1948 i és la institució ecumènica més important que hi ha. Representa 560 milions de cristians. Aplega més de 200 confessions de 110 països, entre ortodoxos, anglicans, luterans, baptistes, metodistes i altres. Vol promoure la unitat dels cristians respectant la diversitat dels seus membres.

L'Església catòlica col·labora amb el Consell Mundial d'Esglésies, però no en forma part. El considera un important fòrum religiós, però el Vaticà dialoga una a una amb cada Església per construir la unitat entorn del Papa, com a successor de sant Pere. Amb tot, la Santa Seu treballa com a observador en les comissions del Consell Mundial d'Esglésies.

Foto: Ioan Sauca, secretari general en funcions del CMI, i Agnes Abuom, moderadora del Comitè Central del Consell Mundial d'Esglésies, al Centre Ecumènic de Ginebra (Suïssa), juny del 2021.

SIGNES D'AVUI

Represa de la presencialitat

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

Fa poc més de 20 dies vam celebrar una reunió interreligiosa en un centre de meditació molt acollidor. Se'm va acudir preguntar a la directora si l'impacte del coronavirus havia incrementat la participació de les persones en aquest llarg any que hem viscut. La meua reflexió de fons partia del fet que una crisi d'aquest tipus pot intensificar una vida espiritual més compromesa. La resposta va destacar aquests punts: (a) hi ha hagut una disminució significativa en la modalitat presencial a causa de les restriccions i dels riscos de contagi; (b) s'ha incrementat exponencialment la participació en línia a través de les plataformes virtuals, i (c) la represa de la modalitat presencial no sempre resulta fàcil, perquè la gent s'ha acostumat a aquestes novetats, encara que

el fet presencial es considera com la forma òptima de participació.

La pandèmia ha fet extensius estils de vida, que eren minoritaris o gairebé inexistents, com el treball i les reunions virtuals, propiciats per les restriccions sanitàries. L'aïllament i el confinament han estat a l'ordre del dia. Si arriba a restablir-se una certa normalitat, que la cinquena onada està endarrerint, no tot serà com abans. Hi ha pràctiques que han arribat per quedar-se. La videoconferència ofereix grans possibilitats, però cal no abusar-ne. La fórmula mixta presencial-virtual

serà la predominant. Malgrat tot, perdre la presencialitat en determinades situacions i serveis o reduir-la de manera dràstica constituiria un greu retrocés. La mentalitat actual ens hi aboca. Només cal veure l'èxit de la compra per internet i de les empreses de missatgeria que et porten a la porta de casa qualsevol producte que desitgis i hagi adquirit per via telemàtica. Si la comoditat s'imposa, potser no som conscients del preu que n'estem pagant. La mateixa Església sempre ha ressaltat la importància de la presència en els seus actes litúrgics, sense deixar de ser conscient que hi ha situacions personals, com la malaltia o la velleïsa, que exigeixen fórmules alternatives. Reprendre la presencialitat de forma gradual és un bon objectiu.

Perdre la presencialitat constituiria un greu retrocés

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

FINESTRA A LA VIDA

Noms que no s'obliden perquè es porten al cor

Cada vegada entenc millor aquelles paraules de Pere Casaldàliga en un dels seus poemes més coneguts i recordats ara, després de la seva mort, on segur que es van fer realitat: ell ho tenia ben clar, que quan s'hauria de presentar davant Déu a passar l'examen de l'amor, l'únic pel qual serem jutjats, obriria el seu cor ple de noms...

Amb els anys, vivint el privilegi d'estar al costat dels més desfavorits, acumules al cor tants noms, que cal que de tant en tant et donin l'alegria de retrobar-los.

Va ser fa dos dies: una trucada telefònica, una veu d'home i una d'aquelles preguntes que mai desitjaries perquè et posen en un compromís: «Qui soc?»

Demano que em doni alguna pista i comença per ajudar-me amb la localització, la presó de Quatre Camins, fa més deu anys. Començo a fer esforços per reconèixer la veu. Son tants els qui he acompanyat durant més de trenta anys! Però dues pistes molt clares m'acosten a posar nom al meu interlocutor telefònic: «Érem dos germans i jo portava 20 anys i vas intercedir per mi per passar fora de la presó el tercer grau. Et vas comprometre amb el jutge i et va sortir malament perquè vaig haver de tornar a la presó després d'estar en cerca i captura.» I, em van sortir ràpidament el seu nom i el del seu germà. Vam recordar unes quantes anècdotes que amb el temps ens van fer riure.

Acabava de sortir de la presó (una de les que va recórrer en els més de 20 anys). Aquesta fora de Catalunya. Havia estat la seva cunyada, a la qual acompanyo ara, qui li havia donat el meu telèfon. Quina alegria més gran vaig tenir! Per a mi era com el retorn del fill pròdig i un dels noms que tinc amagats en el meu cor ple de records.

Vivint el privilegi d'estar al costat dels més desfavorits, acumules al cor molts noms

Esglésies del Baix Penedès (I)

Amb una llarga façana oberta al mar i un extens rerepaís intensament vinícola, el Penedès és una comarca de contrastos. Situada històricament a l'indar de la Catalunya Nova, va ser terra de frontera fortificada entre els comtats cristians del nord i les terres islàmiques del sud. Nosaltres anem de ruta pel Baix Penedès, la part més meridional d'aquesta gran comarca, i en visitem esglésies parroquials emblemàtiques i també les capelles d'alguns castells.

La façana, amb el campanar rematat per l'àngel de Tobies.

a una banda i Elies a l'altra, és a dir: representa el moment de la transfiguració al Tabor. I el famós penell del capdamunt del campanar és l'àngel Rafael, encara que aquí se'l coneix més per l'àngel de Tobies.» Tant al campanar com en algun altre lloc de la façana hi ha senyals de ràfegues de trets. Automàticament ho associem a la guerra civil, però Mn. Norbert ens fa saber que aquestes cicatrius bèl·liques daten de les guerres carlines, quan el Vendrell, liberal, va rebre un atac des de pobles de l'interior.

La petjada de Jujol

Així que creuem la porta els ulls se'ns en van sense voler cap a l'altar principal. La decoració no pot ser més profusa. Un baldaquí de grans dimensions, sostingut per unes impressionants columnes salomòniques, protegeix l'altar. Al fons del presbiteri uns originals vitralls de contorns sinuosos deixen passar la llum. A tot arreu on mirem s'imposen les línies corbes, formes vegetals que s'entortolliquen sobre elles mateixes, i sanefes que eviten de totes totes dibuixar qualsevol recta, com si fos una cosa proscriu. El daurat s'imposa a les superfícies de murs, columnes i figures, una manera clara d'assenyalar la sacralitat del lloc.

D'entrada ens ha semblat que aquesta decoració era una obra barroca —del mateix temps que l'església, del segle XVIII— però a mesura que l'observem ens adonem d'elements que semblen molt més moderns, principalment les finestres. Ens treu d'aquest desconcert Xavier Mercadé, membre del consell parroquial i president dels Amics de l'Orgue del Vendrell: «L'estiu del 1936 gairebé tot el que hi havia dins de l'església va ser cremat, i dels altars barrocs no en va quedar res. Acabada la guerra, es va encomanar la construcció dels nous retaules a l'arquitecte Josep Maria Jujol. No va fer una còpia dels que hi havia hagut, sinó que els va crear de nou en estil modernista. Una de les peculiaritats més visibles són les columnes salomòniques, que volen remetre a les que hi ha a la basílica de Sant Pere del Vaticà. Jujol hi va introduir també una novetat important: les finestres. Amb aquestes singulars obertures, abans

SANT SALVADOR DEL VENDRELL

Arribem al Vendrell l'endemà mateix de la festa major, Santa Anna, i el centre de la ciutat encara romanceja després de la gresca de la nit. Els carrers ens reben tranquils, i podem admirar les moltes cases tradicionals que s'han conservat i que ens van apareixent aquí i allà: planta baixa i pis, una portalada ampla, una finestra o balcó al pis de dalt i moltes pintades de blanc, ocre o blau. La llum intensa del pic de l'estiu es reflecteix a les façanes i ho inunda tot. Passem per davant de les cases d'Àngel Guimerà i Pau Casals, que són gairebé a tocar. La de l'il·lustre violoncel·lista preserva intacta la bellesa austera de les cases pageses de condició modesta.

El campanar de Sant Salvador

del Vendrell es veu fàcilment des de molts indrets, i resulta inconfusible amb la figura de l'àngel de bronze que fa de penell que i va indicant constantment la direcció del vent. Ara, amb algunes vacil·lacions, el seu dit assenjala cap al mar. La façana d'aquesta església és grandiosa, i construïda amb una pedra clara força abundant a la zona. És d'una barroc contingut, que només es deixa anar en la decoració de columnes i cornises de la portalada. Ens surt a rebre Mn. Norbert Miracle, rector del Vendrell, que ens fa una explicació sobre alguns detalls de la façana: «La figura que hi ha just damunt la porta és santa Anna amb la Mare de Déu, perquè ella va ser la porta que ens va portar el Salvador. Coronant la façana hi ha Jesús, amb Moisès

inexistents, entra la claror del dia i els colors dels vitralls enriqueixen el conjunt.»

Però Jujol no es va limitar a fer l'altar major, també és l'autor dels dos altars que hi ha a banda i banda. El que ens queda a l'esquerra està dedicat a sant Josep i als dos sants Antonis. Va ser restaurat fa ben pocs mesos i el daurat resplendeix com si fos nou. L'altre altar està dedicat a la Mare Déu, la figura de la qual queda retallada per la llum amb què s'il·lumina la paret del fons. Xavier Mercadé ens explica que el conegut arquitecte «va començar el retaule dedicat a l'Assumpta, però ja no el va poder acabar. Llavors el va continuar la seva filla, Tecla, que de fet ja col·laborava amb ell des de feia temps». Els dos nostres amfitrions encara ens porten a veure una altra obra de Jujol en aquesta mateixa església: la capella del Santíssim. Hi notem alguns elements comuns amb l'altar principal, com ara les finestres de formes sinuoses, però en general aquest conjunt té un aire molt diferent, de factura més clàssica, rectilínia i reposada. Ens admira la capacitat de l'arquitecte per desenvolupar-se en estils tan variats i a l'hora deixar-hi la seva petja inconfusible. Mn. Norbert Miracle ens fa saber que «per fer el baldaquí que cobreix el sagrari, Jujol es va inspirar en el templet de Bramante de Roma, d'un equilibrat estil renaixentista. Això

explica la diferència amb l'altar major, que s'inspira en el barroc exuberant de Sant Pere del Vaticà».

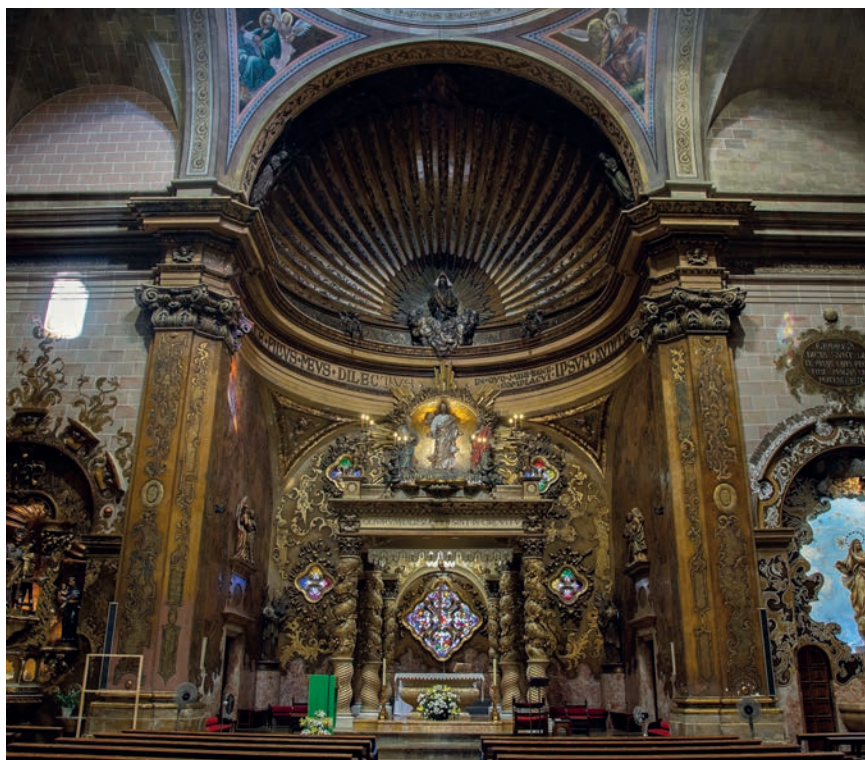
Només amb les obres de Jujol la visita a Sant Salvador del Vendrell ja es converteix en un autèntic viatge a través de l'art. Però dins l'església encara hi ha força més elements que els nostres amfitrions amablement ens van descobrint i explicant, com ara els vitralls de la cúpula. Xavier Mercadé explica que es tracta d'uns dels elements més nous de l'edifici, elaborats fa tot just vint anys: «És un conjunt de 8 vitralls obra dels vitrallers Josefina Rosell i Josep Maria Poblet amb dibuix de Joan Descals. Representen escenes de Nadal. Però el més singular és que s'inspiren en el poema *El Pessebre* de Joan Alavedra, musicat per Pau Casals.» Per poder-los veure bé, se n'han instal·lat unes reproduccions a escala més petita a l'abast de tothom i que es poden il·luminar. Els contemplem una estona un per un, i encara que són plenament contemporanis, el traç dels rostres ens recorden els vitralls medievals, d'un encantador to lleugerament naïf.

L'orgue barroc

Com ens han comentat els nostres amfitrions, gairebé tot el que hi havia a l'interior de l'església va ser incendiat el juliol del 1936. Gairebé tot, perquè se'n van salvar algunes joies. Sens dubte la més destacada és l'orgue barroc. Al darrere de Xavier Mercadé pugem les escales que porten al cor fins que arribem davant d'aquesta valuós instrument musical i litúrgic. Té una presència solemne, d'una dignitat que es fa respectar. La fusta està pintada amb un to fosc, tret de les vores, que són daurades, combinació que en realça la gravetat. L'orgue és indubtablement barroc, construït al segle XVIII per l'orguener suís Ludwig Scherrer, però sense gaires floritures. No li calen: les veritables filigranes són les invisibles, les que surten com per art de màgia dels seus milers de tubs. El so dura uns pocs instants, però aquelles notes tan efímeres queden inscrites en l'ànima de l'oient de manera més permanent i profunda que totes les ornamentacions escultòriques i tots els daurats més vistosos.

Mercadé ens fa saber com es va salvar aquesta joia d'acabar feta cendra: «Uns pocs anys abans de la guerra Pau Casals va fer traslladar l'orgue,

XAVIER MERCADÉ
«En esclatar
la guerra Pau Casals
va aconseguir
que l'orgue
no fos cremat»

L'altar major, obra de Jujol, destaca per la profusa decoració.

L'orgue és un instrument barroc de gran valor.

que el seu pare havia tocat habitualment, des del costat de la nau fins a aquest cor elevat. En aquell temps era habitual "romantitzar" els orgues barrocs, modificar-ne la sonoritat per fer-los més adequats a la música romàntica. Però Casals en aquest cas no ho va permetre i en va preservar el so original. Després, en esclatar la guerra va aconseguir personalment que almenys l'orgue, situat ja dalt del cor, no fos cremat, i així és com ha arribat als nostres dies aquest formidable instrument barroc.» L'orgue va ser restaurat fa uns deus anys, i des d'aleshores, a part de servir a la litúrgia, organistes de renom com ara Montserrat Torrents o Juan de la Rubia han tret totes les capacitats a aquest instrument en festivals i enregistraments.

La nostra visita a Sant Salvador del Vendrell no podia acabar de millor manera, palpant aquest valuós instrument històric. De baixada cap a la porta principal només ens queden per veure dues figures pròpies de la cultura popular i que es guarden a l'entrada de l'església, a peu de carrer. Es tracta del lleó i el lleonet, dos elements del bestiar festiu del Vendrell, únics a Catalunya per la seva posició rampant. En aquesta terra, entre cultura popular i Església tradicionalment hi ha hagut un lligams ben forts.

Ens acomiadem de Mn. Norbert Miracle i de Xavier Mercadé i els agraïm la visita tan completa. Podem rumb amb destinació a una altra església destacable del Baix Penedès: Sant Julià de l'Arboç.

Les columnes salomòniques de l'altar remetent a les de Sant Pere del Vaticà

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

LLUÍS SIMÓN PASCUAL, pvre.
 Coordinador de l'àmbit de la caritat del Consell
 Pastoral Diocesà de l'arquebisbat
 de Tarragona

Al servei de les persones

La Comissió de l'àmbit de la caritat del Consell Pastoral Diocesà es va reunir per reflexionar sobre quins haurien de ser els objectius, prioritats i accions concretes que seria important tenir en compte a la nostra Església de Tarragona en l'àmbit de la caritat. Abans de proposar unes accions concretes vam voler fer una mirada sobre la nostra realitat eclesial: quins són els punts forts i també quines són les nostres febleses.

Es constata que la fe és la principal fortalesa que ens sosté, enmig de les dificultats que pugui haver-hi, que són moltes. També es valorava que, en els nostres temps, ha augmentat en els creients de les nostres comunitats la conscienciació de la greu problemàtica social que estem vivint, i això afavoreix el treball a fer. Al mateix temps, l'estructura eclesial arrelada en el nostre territori des de fa tants segles ens permet una gran capacitat d'organització, amb comunitats esteses per tot el territori.

Com les dues cares d'una mateixa moneda, també érem molt conscients que alguns dels punts forts de la nostra realitat eclesial també tenen el seu punt feble. Ai-

xí, a vegades, l'estructura que ens dona solidesa també pot encotillar-nos, i pot provocar una certa resistència al canvi: és allò de *sempre s'ha fet així*, el perill de la rutina. I també és cert que, en aquests moments, la implantació d'aquesta estructura eclesial és molt desigual segons el territori.

També hem constatat la dificultat que comporta avui la gestió del patrimoni de l'Església: com alliberar aquest patrimoni, en la mesura del possible, per tal que els recursos puguin estar al servei de les persones i de l'evangelització? Una altra gran dificultat, igual que succeeix en altres àmbits de la societat, és la del voluntariat. Resulta difícil la renovació del voluntariat i costa l'entrada de gent nova.

En definitiva, en l'àmbit de la caritat, com en tots els àmbits, és necessària la conversió personal, per tal d'evitar tot tipus de personalismes, tractant de treballar sempre en comunió. Un dels reptes més urgents és la necessitat de formar-nos, i a nivell social, donar resposta a qüestions importants com el tema de l'accés a l'habitatge, la promoció laboral o l'ecologia; també, l'acompanyament en la soledat que viuen tantes i tantes persones

resulta essencial.

Aquests reptes no resulten fàcils d'afrontar. La secularització del món actual genera moltes dificultats a l'hora d'evangelitzar. També ho dificulta el llast històric de certa imatge de l'Església que hagi pogut quedar en la societat. Veiem fonamental, però, la necessitat de perdre la por, de viure la nostra fe des de la valentia i el coratge.

Des d'aquesta Comissió se suggerien algunes accions pastorals concretes:

1. Necessitat de formació dels nostres agents de pastoral i voluntaris.
2. Fomentar el voluntariat.
3. Aprofitar els recursos patrimonials de l'Església amb una finalitat social: habitatge i treball (promoció laboral).
4. Necessitat de coordinació entre les comunitats més grans i les més petites, per poder donar servei i cobrir les necessitats de llocs que poden quedar desatsos, aprofitant millor els recursos i serveis.
5. Necessitat de promoure l'acompanyament personalitzat en tots els àmbits de la pastoral social i de la pastoral de la salut i a les persones amb necessitats especials.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Aprender a mirar

Integrats cada vegada més en un món tecnològic, tenim la temptació de mirar la vida a través de les pantalles dels nostres dispositius. Fins i tot, estem modificant la manera com processem la informació. Passem ràpid d'una pantalla a una altra i hem convertit la realitat en una mirada fàcil, fugaç i superficial. I, el pitjor de tot, molta gent mira, però no veu res.

La societat, a més, ens entrena per evitar les mirades que no ens agraden. La pantalla es converteix en una barreira perquè no ens embrutem les mans. Nosaltres decidim si volem ser testimonis del patiment d'altres persones. Si no ens agrada, canviem de pantalla i llestos. Veiem la pobresa i les injustícies del món de reüll, asseguts còmodament al sofà de casa nostra. Durant uns segons, ens indignem, sí, però no fem res, perquè, sense adonar-nos-en, ja hem canviat de pantalla. Així, se'ns escapa el món de les experiències directes i els vincles afectius. Ens estem oblidant de tocar la vida. Estem deixant de sentir els batecs del cor. Ens estem perdent la vida en directe. Sens dubte, veure el mar *in situ* és més bonic que a través d'una pantalla.

Cal tornar a aprendre a mirar. I a l'estiu, amb més tranquil·litat i envoltats de natura, és un bon moment per fer-ho. Aprender a mirar és fixar els ulls veritablement. És obrir la finestra de la nostra ànima. És estimar tot allò que

ens ha estat donat. Meravellar-nos pel que ens envolta, com els nadons, que es queden observant embadalits qualsevol objecte que descobreixen, com si fos el més extraordinari de l'univers. Aprender a mirar és descobrir Déu a tot arreu, en el nostre dia a dia. I, de manera particular, en el proïsme. Aprender a mirar és viatjar a les profunditats del cor per veure millor el que hi ha fora. Però també és confiar, creure en allò que no es veu. Si ho fem, com diu sant Agustí, la recompensa és veure el que un creu. Perquè qui contempla Déu, aprèn a descobrir-lo també en els altres.

Aprender a mirar és fer visible aquest món en què hem convertit els més desfavorits en persones totalment invisibles. Intentem mirar el món amb els ulls de Jesús, que mirava els més vulnerables i es compadia d'ells, perquè estaven perduts i abandonats com ovelles sense pastor (cf. Mt 9,36). Ja deia sant Joan de la Creu que la forma de mirar que té Déu és estimar. I és que només l'amor pot fer visible l'invisible.

El papa Francesc, en nombroses ocasions, ens convida a contemplar el món amb els ulls de Déu. És la mirada del seu amor incondicional, compassiva, benèvola i misericordiosa. En aquesta mirada cada ésser humà descobreix la seva dignitat i el sentit de la seva existència: ser estimat per Déu. I amb aquesta mirada també hem d'aprendre a mirar el proïsme.

COMENTARI DE LA PARAULA

Aquest, no és Jesús-Josué *ben Joseph*, de qui nosaltres coneixem el pare i la mare?

GLÓRIAMONÉS

La pregunta que encapçala l'homilia podria desconcertar els meus lectors. Fa tres anys, ja vaig comentar Jn 6,41-51. M'he proposat aprofitar l'avinentsa per fixar-me avui en una minúscula variant textual que no ha conservat el text usual, un article definit davant el nom de Josep que tan sols figura en el Còdex Beza i en un altre manuscrit. Els Jueus murmuraven entre ells sobre l'afirmació que Jesús els acaba de fer: «Jo Soc el pa que ha baixat del cel» i es pregunten perplexos: «Aquest, no és Jesús-Josué (mateixa grafia en grec) el fill d'en Josep», pretesament «el Messies ben Joseph» que esperaven tant Joan Baptista i els seus deixebles (Jn 1,41) com la Samaritana (4,25) i que Jesús assumirà plenament: «Jo Soc, el qui està parlant amb tu» (4,26). A diferència dels Judeus (de Judea), els Galileus no esperaven el Messies davídic, rei victoriós (també Jesús refusarà de ser-ho: Mc 12,35-37 i par.), sinó un Messies de la línia del patriarca Josep, fill de Jacob, el Messies sofrent. Els Jueus coneixien perfectament el pare i la mare de Jesús. D'aquí el

desconcert: Com és que ara es presenta com «el Messies ben Joseph», i es pregunten: «Com és, doncs, que diu de si mateix que ha baixat del cel?» Aquesta pretensió no casa amb la seva pobra ascendència de Natzaret. Jesús reacciona posant-los en evidència: «Deixeu de murmurar entre vosaltres. Ningú no pot venir cap a mi, si el Pare que m'ha enviat no l'atreu... Jo Soc el pa de la vida. Els vostres pares menjaren el pa en el desert, el manà, i moriren; aquest és el pa del cel que baixa *precisament*, a fi que algú en mengi i no mori... Si algú, doncs, menja *del pa* aquest, viurà per sempre. I el pa que jo donaré és la meua carn per a la vida del món» (vv. 43-51). Les paraules de Jesús, com és lògic, sonaren molt dures a les seves oïdes, avesats com estaven al «pa del cel que els havia donat a menjar» Moisès, la Llei, quan menjaren el manà en el desert (v. 31). I avui, com sonen?

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

P. JAUME SIDERA, cmf

La Bíblia jueva i la cristiana contenen els mateixos llibres?

Recordem que la paraula «Bíblia» en grec és un mot neutre que vol dir *llibres*. Bíblia ve a ser una biblioteca. Per respondre a la consulta, proposo examinar tres biblioteques: l'hebrea, els LXX (la dels jueus hel·lenitzats), i la cristiana. Totes tres coincideixen en el gruix fonamental. Però amb el temps prenen un caire propi.

L'hebrea conté els llibres escrits en hebreu i té tres seccions: Torà o Pentateuc o llibres de Moisès (comprèn el Gènesi, l'Èxode, el Levític, els Nombres i el Deuteronomi); Nebiïm o llibres profètics, que es cataloguen en dues llistes: profetes anteriors i profetes posteriors (els majors: Isaïes, Jeremies, Ezequiel, Daniel, i els 12 menors com Osees, Miquees, Zacaries etc.); Ketuvim, escrits de temàtica diversa: Salms, Cohèlet, Proverbis, Cròniques i altres.

Els LXX o Septuaginta o Setanta: com que a Alexandria una nombrosa colònia de jueus ja no entenien l'hebreu, hi hagué qui es preocupà de traduir la Bíblia al grec. La llegenda diu que els traductors eren setanta. Aquesta biblioteca fou la més visitada pels cristians d'origen no jueu. Amb el temps, s'hi afegiren llibres que no eren a la biblioteca hebrea i no hi entraren mai perquè eren escrits en grec. Se'n diuen deuterocanònics, llibres que en un segon moment entraren a la biblioteca grega.

La biblioteca cristiana: consta de dues parts ben clares. La primera conté tota la Septuaginta. Naturalment conté el Nou Testament: els quatre evangelis, els Fets dels Apòstols (la segona part de l'Evangeli de Lluc), les cartes Paulines i les de Jaume, Pere, Joan i Judes. I l'Apocalipsi.

La biblioteca de l'Església catòlica i l'ortodoxa accepten els llibres deuterocanònics. En canvi, algunes esglésies protestants els ignoraven. Ara, però, les edicions protestants els apleguen al final de l'AT.

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XIX de durant l'any

Lectura primera

lRe 19,4-8

Amb la força d'aquell aliment caminà fins a la muntanya de Déu

Lectura del primer llibre dels Reis:

En aquell temps, Elies caminà durant un dia pel desert, s'assegué a l'ombra d'una ginestera i demanà la mort, pregant així: «Ja n'hi ha prou, Senyor. Preneu-me la vida; no he de ser més afortunat que els meus pares.» Després s'ajagué sota aquella ginestera i s'adormí. Mentre dormia, un àngel el tocà i li digué: «Aixeca't i menja.» Llavors veié al seu capçal un pa cuit sobre pedres i un càntir d'aigua. Menjà i begué, i s'adormí altra vegada. L'àngel del Senyor el tornà a tocar i li digué: «Aixeca't i menja, que tens molt de camí a fer.» Ell s'aixecà, menjà i begué, i amb la força d'aquell aliment caminà quaranta dies i quaranta nits, fins que arribà a l'Horeb, la muntanya de Déu.

Al·leluia

Jn 6,51

Jo soc el pa viu, baixat del cel, diu el Senyor; qui menja aquest pa, viurà per sempre.

Salm responsorial

33

Beneiré el Senyor en tot moment, tindrè sempre als llavis la seva lloança.
La meua ànima es gloria en el Senyor;
se n'alegraran els humils quan ho sentin..

R. Tasteu i veureu que n'és de bo el Senyor.

Alceu vers ell la mirada.
Us omplirà de llum;
i no haureu d'abaixar els ulls avergonyits. Quan els pobres invoquen el Senyor, els escolta i els salva del perill.*R.*

Acampa l'àngel del Senyor entorn dels seus fidels per protegir-los.
Tasteu i veureu que n'és de bo el Senyor; feliç l'home que s'hi refugia.*R.*

Evangelí

Jn 6,41-51

Jo soc el pa viu, baixat del cel

Lectura de l'evangelí segons sant Joan:

En aquell temps, els jueus murmuraven de Jesús perquè havia dit que era el pa baixat del cel, i es preguntaven: «Aquest, no és Jesús, el fill de Josep? Nosaltres coneixem el seu pare i la seva mare, i ara diu que ha baixat del cel?» Jesús els digué: «No murmureu entre vosaltres. Ningú no pot venir a mi si no l'atreu el Pare que m'ha enviat. I els qui venen a mi, jo els ressuscitaré el darrer dia. Diu el llibre dels Profetes que tots seran instruïts per Déu. Tots els qui han sentit l'ensenyament del Pare i l'han après venen a

Lectura segona

Ef 4,30-5,2

Viviu estimant igual com el Crist

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:

Germans, no entristiu l'Esperit Sant amb què Déu us ha marcat per reconèixer-vos el dia de la redempció final. Lluny de vosaltres tot mal humor, mal geni, crits, injúries i qualsevol mena de dolenteria. Sigueu bondadosos i compassius els uns amb els altres, i perdoneu-vos tal com Déu us ha perdonat en Crist. Sou fills estimats de Déu: imiteu el vostre Pare; viviu estimant, com el Crist ens estimà; ell s'entregà per nosaltres, oferint-se a Déu com una víctima d'olor agradable.

mi. No vull dir que algú hagi vist mai el Pare: només l'ha vist el qui ve de Déu; aquest sí que ha vist el Pare. Us ho dic amb tota veritat: els qui creuen tenen vida eterna. Jo soc el pa que dona la vida. Els vostres pares, tot i haver menjat el manà en el desert, moriren, però el pa de què jo parlo és aquell que baixa del cel perquè no mori ningú dels qui en mengen. Jo soc el pa viu, baixat del cel. Qui menja aquest pa, viurà per sempre. Més encara: El pa que jo donaré és la meua carn: perquè doni vida al món.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIAL I)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 3)

Agost

8. DIUMENGE

Diumenge XIX de durant l'any, Verd. Lectures: 1 Reis 19,4-8 / Salm 33 / Efesis 4,30-5,2 / Joan 6,41-51
SANTORAL: Ciríac, Llarg i Esmaragde, mr.; Domènec de Guzmán, prev. i fund.

9. DILLUNS

Santa Teresa Beneta de la Creu (F), Vermell. Lectures: Osees 2,14b.15b.19-20 / Salm 44 / Mateu 25,1-13
SANTORAL: Domicià, b.; Esteve, b. i mr.; Romà, mr.

10. DIMARTS

Sant Llorenç (F), Vermell. Lectures: 2 Corintis 9,6-10 / Salm 111 / Joan 12,24-26
SANTORAL: Astèria, vg. i mr.; Deodat, b.

11. DIMECRES

Santa Clara (MO), Blanc. Lectures: Deuteronomi 34,1-12 / Salm 65 / Mateu 18,15-20
SANTORAL: Susanna, vg. i mr.; Tiburci, mr.

12. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Josuè 3,7-10a.11.13-17 / Salm 113 / Mateu 18,21-19,1. O bé: **Santa Joana Francesca de Chantal** (ML), Blanc. Urgell: *beats Eusebi Codina, Ramon Illa i Sebastià Corominas* (ML), Vermell. SANTORAL: Herculà, b.; Hilària, mr.; beat Innocenci XI, p.; beat Joan de Rieti, rel.

13. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Josuè 24,1-13 / Salm 135 / Mateu 19,3-12. O bé: **Sants Poncià i Hipòlit** (ML), Vermell. Urgell: *beat Josep Tàpies i comp.* (MO), Vermell; Tarragona: *beat Marià Mullerat* (ML), Vermell; Girona, Lleida, Solsona, Tarragona i Vic: *beats màrtirs Fills del Cor Immaculat de Maria* (ML), Vermell. SANTORAL: Aurora, vg. i mr.; Cassià, mr.; Centola, vg. i mr.; Concòrdia, mr.

14. DISSABTE

Sant Maximilià Maria Kolbe (MO), Vermell. Lectures: Josuè 24,14-29 / Salm 15 / Mateu 19,13-15
SANTORAL: Anastàsia, rel.; Eusebi, prev.

El Sant 10 AGOST

Sant Llorenç

Hi ha màrtirs de l'època romana que ben aviat van ser venerats de manera molt àmplia i que encara avui gaudeixen d'una forta tradició popular i també litúrgica. Sant Llorenç (c. 200 – 258) n'és un cas ben paradigmàtic.

Nascut a Hispània, probablement al Pirineu aragonès, de jove el trobem a Roma, on esdevé un dels set diaques de la ciutat. En aquest ministeri, sant Llorenç va destacar tant per assistir els pobres i els malalts, com per tenir una gran cura dels béns materials de l'Església, especialment dels documents que generava el dia a dia de la comunitat cristiana de Roma. Durant la persecució de l'emperador Valerià del 258, primer van ser executats el papa Sixt II i sis diaques. A Llorenç les autoritats li va retardar el judici perquè tingués temps de recollir i lliurar a l'imperi tots els béns de l'Església. El dia previst, no va aparèixer amb or i plata, sinó amb una munió de pobres i malalts, la veritable riquesa de l'Església. Com és prou conegut, va ser martiritzat al foc en una graella.

L'iceberg de la litúrgia

MERCÈ SOLÉ
(msoletey@gmail.com)

Com més va, més m'adono que el que vaig sentir dir una vegada al liturgista i arquebisbe Piero Marini és ben veritat: el model d'Església configura la litúrgia. Dit d'una altra manera, cada litúrgia respon a un model d'Església.

M'hi fan pensar les dues recents intervencions del papa Francesc en matèria litúrgica: la prohibició que els capellans diguin missa privada —sols— a les capelles de Sant Pere del Vaticà i la seva recent disposició per limitar a situacions molt excepcionals l'ús del missal anterior a la reforma del Vaticà II.

La primera posa en evidència que l'Eucaristia no és una devoció personal que els capellans pel fet de ser-ho poden administrar segons el seu propi criteri, sinó que adquireix tot el seu ple sentit en l'assemblea de la comunitat. Quan conflueixen diversos cristians —ordenats o no— en un sol espai, són convidats a celebrar una única Eucaristia justament perquè tots som u i Jesús es fa present entre nosaltres, reunits. Poden haver-hi segurament circumstàncies diverses, és clar, que ho impedeixin, però convertir en hàbit banal el que és excepcional és un greu error molt poc pedagògic per a les comunitats cristianes i que a més a més és viscut com una mena d'estrany privilegi. Perquè, a més, per escoltar Déu tots tenim a l'abast mil formes de pregària tan personalitzades com vulguem d'acord amb la riquesa d'espiritualitats i tarannàs que l'Esglé-

sia ha anat desenvolupant al llarg dels segles. Val la pena, a més, tenir-ho clar perquè el futur que es va dibuixant a les nostres parròquies passarà segurament perquè els dies de cada dia ens apleguem per fer pregàries de moltes menes, mentre que l'Eucaristia —festa gran— serà diumenge.

La segona fa pensar que el fet de recórrer una vegada i una altra a textos i maneres preconciars, no és un senyal neutre de preferir una expressió que subjectivament sembli més ben trobada o s'escaigui millor a la sensibilitat de cadascú, sinó que posa al damunt de la taula una manera de viure l'Evangeli de Jesús i l'Església molt allunyada de la conciliar. Vull dir que no és una qüestió de forma, sinó segurament de fons: en la manera d'entendre el paper dels batejats i batejades en el món, el significat alliberador de la Bona Nova de Jesús, la sensibilitat envers els petits i els més pobres, la forma de relacionar-se i d'entendre altres espiritualitats i religions, o d'acollir els canvis socials i els reptes de la societat civil. La litúrgia esdevé allò que es veu, la punta de l'iceberg, d'una Església molt més profunda, que abasta la nostra vida sencera. És, per tant, ben significativa. Amb tot, estic segura que l'excessiva ideologització de les formes litúrgiques no deu haver ajudat gens a promoure consensos i punts d'encontre eclesials, que segur que n'hi ha o n'hi pot haver, en la forma i en el fons. Tant de bo aprenguem a caminar junts.

Postals des d'Andalusia

Els pobles preparen les fires

Els pobles d'Andalusia viuen ja les fires i festes, principalment al llarg d'aquest mes d'agost. El poble i la gent necessitaven uns dies de «trobades familiars», de «convivència col·lectiva», d'«alegria per a tots», coronant així els anhels de l'any agrícola en els nostres camps, tan durs en aquella època, tant en la sembra com en la sega. Les fires d'abans s'enriquien també amb multitud de «tendes ambulants», amb l'objectiu d'adquirir les eines pròpies per al treball del camp, l'agricultura i la ramaderia.

Encara que, ara, tot és diferent i nou, no ha de desaparèixer aquest «avituallament» de «somis i ideals», el sentit transcendent de la història, les arrels més profundes d'un «humanisme cristià» que vam aprendre dels pares i que no podem llançar com si res en aquesta època de canvis inimaginables. Espanya no és un país laic, sinó un Estat que no té religió oficial, encara que coopera amb les formes més importants de religiositat (article 16 de la nostra Constitució). La cooperació d'Espanya amb l'Església catòlica i les altres confessions tendeix a assegurar la llibertat de culte, la llibertat de manifestació religiosa, la difusió de valors que sustenten l'humanisme.

Els pobles andalusos no han perdut les essències de les fires. Prou que ens colpegen la vida i els vaivens de la història perquè també nosaltres col·loquem barreres i intransigències per a la desunió i la discòrdia. «Somem, no ens rendim.» Ni per covardia, ni per ignorància, ni per por. Algú, Jesús de Natzaret, fa més de vint segles, ens va repetir per activa i per passiva dues grans consignes: «No tingueu por! No temeu! Estigueu sempre contents!»

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Turisme i religió

El drama de la pandèmia ha fet molt mal. Tothom ho ha patit i, econòmicament, per a molts rams ha estat la ruïna i la pèrdua del mitjà de subsistència.

Els nostres santuaris i monestirs, des de Montserrat fins al més modest, igual que els viatges i pelegrinatges religiosos, s'han vist greument afectats en la seva economia i per tant en el seu manteniment.

Quan remeti la pandèmia i es reactivi l'economia, pensem que el públic tornarà a consumir i a viatjar, però els santuaris, molts monuments religiosos, és responsabilitat dels fidels que es puguin mantenir, i si nosaltres no hi acudim, mai no es refaran.

Pensem-hi, és un patrimoni que hem de mantenir, tant materialment, com en el vessant espiritual, és una prioritat que recuperin la seva vida i la seva atracció.

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
La Sagrera-Barcelona

La despoblació

Fa 70 anys, la despoblació es va anant convertint en una realitat a l'Estat, també a gran part de Catalunya, a causa de l'economia, l'educació i els serveis. No és un problema d'avui.

Milions d'espanyols que es van traslladar a viure a ciutats grans o mitjanes tornen al seu poble d'origen a passar-hi uns dies o temporades, amb notable alegria, amb certa dosi de nostàlgia bona. Les arrels es reviften, els llaços familiars es consoliden, ningú no es considera superior a ningú per haver aconseguit a les ciutats una projecció laboral, acadèmica o social que als pobles no han pogut aconseguir, la convivència rural enriqueix els uns i els altres.

L'Espanya buidada ens va donar un exemple, que és una autèntica fita de lluita per frenar la despoblació, per aconseguir una qualitat de vida als pobles d'acord amb el nostre temps i el desenvolupament tecnològic. Penso que no és qüestió de nostàlgia, sinó de qualitat de vida, de justícia i drets.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ
Girona

Un greu problema d'humanitat

Biden ha suplicat als migrants procedents de Centreamèrica que no abandonin els seus països.

Els ha demanat que no arrisquin la vida en un viatge que no serà fructífer. Malgrat això, les condicions de vida a Centreamèrica són nefastes. Atès que no hi ha receptes màgiques per als reptes migratoris i que cap govern democràtic pot violar les normes internacionals relatives als drets dels emigrants, els Estats Units i Mèxic hauran d'esforçar-se per cooperar activament. I en aquest punt es notarà la capacitat de lideratge de la nova Administració nord-americana.

Si Biden segueix la senda de l'aïllament, la crisi es perpetuarà. Si promou un acord global amb Mèxic i Centreamèrica, la crisi no es resoldrà de manera màgica, però podrà encarrilar-se progressivament.

SUSO DO MADRID
La Corunya

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

ELS CAMINS DEL SENYOR

Santuari de Rocacorba, el «castell de proa»

(Canet d'Adri)

Pujàvem el Josep Olivé Escarré (Sant Llorenç Savall, 2 de maig 1926 - Castellar del Vallès, 6 de maig 2019), aleshores amb 90 anys complerts, i l'Antonio Mora Vergés fins a Rocacorba, talaia de les altes valls de Biert i Llémena i sentinella avançat del pla de Girona.

El santuari està un xic per sota de les antenes situades a 977 metres, això i el fet que l'accés no estigui asfaltat, fa que moltes persones facin la pujada —que fins i tot amb el cotxe té el seu mèrit— i es perdin la contemplació d'aquest «espai magnífic», que podríem qualificar com el «Castell de Proa», emulant una semblant edificació, «el Castell de Popa» —a una alçada molt inferior—, de la comarca del Moianès.

Patrimoni Gencat ens diu que el santuari de la Mare de Déu de Rocacorba és una sòbria construcció del segle XVIII, situada a 925 metres per sobre del nivell del mar.

Durant les restauracions fetes a la dècada de 1980 aparegué l'estructura romànica de l'edifici, que havia quedat amagada per les reformes del segle XVIII.

A la part occidental del penyal es conserven la base d'una torre, un tram de muralla d'uns 3 metres de llargada i un altre mur amb una obertura rectangular. Tant el parament de les restes de la torre com el de la muralla està fet amb pedra calcària irregular, de mida mitjana, mentre que el del mur està fet amb pedres més grosses lligades amb morter de calç.

No podíem accedir fins a la «Proa»; m'havien explicat a Pujarnol que es fan visibles una bona part de la comarca del Pla de l'Estany i les valls que conforma la riera de Llémena abans de lliurar les seves aigües al Ter.

Tampoc no veiem la rèplica de la talla gòtica de la Mare de Déu de la Pera, imatge d'alabastre policromada, l'original de la qual es conserva al Museu d'Art de Girona.

Mn. Josep Maria Viñolas Esteva (Salitja, la Selva, Girona, 10 de març 1966) n'havia publicat els Goigs: <https://algunsgoigs.blogspot.com/2011/06/goigs-la-mare-de-deu-de-rocorba-canet.html>

Més informació: <https://coneixercatalunya.blogspot.com/>

ANTONIO MORA
VERGÉS

Editor del blog
coneixercatalunya.blogspot.com

Meritxell Ruiz, nova secretària general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya

«Espero que no passi a ser pública cap més escola concertada»

IGNASI MIRANDA
Barcelona

L'Escola Cristiana es troba en un moment molt important i alhora complicat. Aglutina més de 400 col·legis i escolaritza un de cada quatre alumnes catalans en l'ensenyament obligatori i dos de cada tres en el conjunt de centres concertats. L'aportació d'aquesta gran obra, inspirada pel cardenal Narcís Jubany i iniciada operativament pel salesià Francesc Riu, continua tenint sentit en un moment en què algunes sensibilitats ideològiques pressionen per minimitzar-ne l'impacte social o perquè no tinguin suport econòmic públic. A principis de setembre, el secretari general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya els últims 16 anys, el jesuïta Enric Puig, serà substituït per Meritxell Ruiz, una laica compromesa que, als seus 43 anys, combina renovació i experiència. Va ser consellera d'Educació del 2016 al 2017, i ha treballat en la direcció de centres, com també en la gestió escolar. És llicenciada en Administració i Direcció d'Empreses per la Universitat Rovira i Virgili (URV) i, fins ara, estava vinculada als centres de l'Escola Pia. Responsable, coordinadora i catequista del Grup de Joves de la parròquia de Sant Bernat Calbó de Reus durant més de 10 anys, ha estat membre de l'equip directiu del Centre de Promoció Juvenil i de la Dona a la capital del Baix Camp.

Com ha viscut el nomenament per al càrrec de secretària general de la Fundació Escola Cristiana?

Amb molta responsabilitat i molt de respecte i alhora amb molta il·lusió, perquè el moment és complex i els reptes són molts. Però fa il·lusió ajudar les escoles cristianes del país. Tinc una mica la sensació de ser

«Volem poder seure amb l'administració i determinar quant finançament necessitem de més»

«Si porto la meva filla a Sant Joan de Déu, no em diuen que he de pagar el 30% del tractament perquè és un centre concertat»

un nan amb espatlles de gegant. Tant la feina de Francesc Riu com la d'Enric Puig ha estat immensa, i tinc una sensació de petitesa.

Què aporta aquesta gran entitat de centres concertats a l'educació i a la llibertat d'elecció de les famílies a Catalunya?

Aporta moltíssim, i així ha estat durant molts anys. És just i necessari reivindicar-ho. De fet, com a fundació, estem al servei de les escoles cristianes del país però, com a conjunt, som el 40% del sistema educatiu. El paper que ha tingut l'escola cristiana, des de fa centenars d'anys, és enorme. Acumulem un reguitzell de valor social i educatiu que la fundació vol recollir.

Què pensa del fet que algunes escoles concertades passin a ser públiques?

Personalment tinc molta tristesa quan passa això perquè, en el fons, és un projecte que desapareix i queda absorbit per l'administració. Seria molt interessant poder explicar bé a la societat què suposa i saber què

mer el tema de la immigració, quan va arribar de manera desmesurada. Allà on cada dia veiem els problemes de nens, joves i adolescents, és a les escoles. I ho tractem perquè els tenim allà dins. Parlem d'escola concertada com si fos el dimoni però, al darrere d'un centre, hi ha docents, famílies, alumnes, entitats religioses i un munt de gent que s'hi deixa la pell cada dia. Jo espero que no passi a ser pública cap més escola concertada.

Què pot fer la Fundació Escola Cristiana per evitar aquesta manera d'uniformitzar el model educatiu català?

El que volem és poder seure amb l'administració i determinar quant finançament necessitem de més. Una escola pública, per exemple, té més dotació de professorat que no pas una concertada, on els docents fem més hores. Per tant, a l'administració, li surt més car que l'escola passi a ser pública. Aquests diners pot donar-los a l'escola perquè pugui continuar. No cal comprar les escoles concertades. M'agrada comparar aquest tema amb altres àmbits, com els serveis sanitaris i socials. Per què no podem fer el mateix amb l'educació, quan ja ho tenim i sabem que funciona? L'administració pública no pot tenir el monopoli del valor públic, ja que l'aporta molta gent i entitats, com Càritas, Creu Roja, el Banc d'Aliments, les parròquies o la Fundació Pere Tarrés. Totes aporten valor a la societat sense haver de ser públiques, perquè hi afegeixen un compromís. En educació, volem continuar fent el mateix.

Creu que, pel fet d'haver estat consellera d'Educació i d'haver treballat en aquest Departament de la Generalitat, pot ser un bon pont entre l'Escola Cristiana i l'administració catalana?

Confio que sí. Haver estat a l'administració em permet conèixer-la, saber com funcionen els procediments i també tenir una idea de què es pot fer i què no. L'administració té la seva dinàmica i ha de garantir tots els processos. Espero que sigui una experiència en què pugui aportar i ser útil.

Quina opinió té del nou conseller d'Educació, Josep González-Cambray?

No el conec personalment, tot

hi ha al darrere. Sembla que sigui un tema econòmic però, en el fons, no ho és. Si un centre ha d'acabar passant a ser públic és perquè no té prou recursos per mantenir-se. I això vol dir que les famílies d'aquell centre no poden pagar prou per mantenir-lo. A l'administració, li surt més car que aquella escola sigui pública. Aquests recursos de més que hi posa, no els podria donar a l'escola perquè pogués continuar? En aquest sentit, cal apel·lar a les administracions perquè, si no és un tema econòmic, ens aclareixi quin és. Els resulta més econòmic mantenir el finançament i que el centre continuï sent concertat. El que vull l'Escola Cristiana és complementar el sistema i formar-ne part. En aquest país, hi ha una gran xarxa d'escola pública i també de concertada. De fet, no s'ha reconegut prou l'esforç que les escoles, públiques i concertades, han fet per al desenvolupament del país. I han tingut molts reptes. Per exemple, les escoles van ser les que van entomar millor i pri-

Meritxell Ruiz va visitar la seu de «Catalunya Cristiana» i Ràdio Estel, on va ser entrevistada per Ignasi Miranda.

Consorci d'Educació de Barcelona

Josep Bargalló i Ada Colau, el 6 de febrer del 2020, van fer una roda de premsa per explicar que el Col·legi Immaculada Concepció de Barcelona passava a la xarxa pública.

i que el vaig escoltar molt l'any passat amb el tema de l'obertura d'escoles. Encara no ens hem vist, però li hem demanat visita el P. Enric Puig i jo mateixa. Esperem que ens pugui rebre aviat. Confio que serà important aquesta trobada.

I quin ha estat el llegat de l'anterior conseller, Josep Bargalló?

L'última etapa del Departament ha estat complexa, tant per la vivència de la pandèmia com en altres àrees, i ha suposat un gran repte que fa pensar en la gran dificultat de posar-se en la pell del conseller, perquè les decisions són molt complicades. En qüestions que han quedat pendents, com ara la gratuïtat de l'escola concertada, s'hauria de reprendre el treball per millorar el finançament de l'escola concertada i de la pública, ara que coneixem la pandèmia, que tindrem diners d'Europa i que les finances de la Generalitat estaran millor. No és qüestió de treure diners d'un lloc per posar-los en un altre.

El seu predecessor, el jesuïta Enric Puig, diu que la gran assignatura pendent que deixa és l'assoliment de la gratuïtat dels centres concertats per a les famílies, entre d'altres qüestions. Quins reptes i quines prioritats es marca vostè per a l'Escola Cristiana de Catalunya de cara a aquests propers mesos i anys?

És evident que un repte és la gratuïtat. Si la meua filla es fa mal i la porto a Sant Joan de Déu, no em diuen quan surto que he de pagar el 30% del tractament perquè és un centre concertat. Això que sembla surrealista que pugui passar en la sanitat concertada, està passant en l'educació. Aquests dies ho visc des de l'escola, però també he parlat amb diverses congregacions o centres. I em deien que la direcció d'un centre no ha d'estar pendent de poder sobreviure econòmicament, sinó de l'educació dels nens, de la millora diària i de l'acompanyament de les famílies. I

ara que hi ha més recursos, s'ha de poder demanar a l'administració. D'altra banda, és important posar en valor la Llei d'Educació de Catalunya, perquè va aprovar-se amb un gran consens. Hem d'agafar-la com un exemple, sobretot en comparació amb l'Estat espanyol, on canvia la llei educativa cada cop que hi ha canvi de govern, cosa que, per als docents, és el pitjor que pot passar. Aquí, des del 2009, hem pogut seguir desenvolupant la mateixa norma, fet que dona una estabilitat digna d'elogi i motiu per felicitar les persones que hi ha hagut al capdavant del Departament. Sobre la llei espanyola d'educació, caldrà veure quina voluntat hi ha de respectar la diversitat de centres. Esperem que la llibertat d'elecció es pugui mantenir perquè, a més, també serveix per a centres públics. Jo defenso la diversitat, perquè és més riquesa, i els centres han de donar resposta a les famílies, que són diverses.

Com s'organitzarà l'Escola Cristiana amb Meritxell Ruiz al capdavant?

Compto amb l'equip que ja hi ha. Els he anat a saludar i a dir-los que comptem amb tothom. Aquest estiu reflexionarem sobre els reptes que tenim. Per exemple, treballarem la visibilització de la gran feina social i educativa que fa l'Escola Cristiana, així com el tema de la identitat. Treballarem aquests temes amb l'equip i amb les escoles i les congregacions. Les escoles de la fundació tenen una identitat pròpia que cal reivindicar. Quan es vol fer fora la religió de l'àmbit més públic, cal posar en valor que, en la formació d'una persona, la dimensió espiritual i transcendental és molt important i que, per tant, no la podem obviar. Des de la llibertat i l'obertura, tenim una proposta que volem compartir, i això se'ns ha de respectar. Amb tot el debat sobre l'assignatura de religió, hauríem de defugir el debat «religió sí-religió no». El que cal és definir què volem i com volem que siguin els nostres ciutadans del futur, amb quin grau de coneixement de les religions. No podem conviure en una societat diversa si no ens coneixem. No podem tampoc educar bé els nostres joves si no hi introduïm aquesta dimensió més espiritual i transcendental i donar-los opcions.

22

L'EDUCACIÓ DELS FILLS és una responsabilitat pròpia dels pares

Si el pare i la mare han estat els únics responsables del naixement dels seus propis fills i filles, sembla lògic pensar que també són responsables directes de la seva educació. Això no vol pas dir que la societat, l'Estat i fins i tot l'Església no hagin de col·laborar eficaçment amb els pares per tal que aquests puguin exercir lliurement la seva responsabilitat.

Francesc també ha manifestat amb summa claredat quina és l'opinió de l'Església sobre aquesta qüestió, de tanta actualitat. En concret, tot i que no ho ha fet de forma explícita, en aquesta ocasió no ha dubtat a recordar un cop més que el dret dels pares a decidir el tipus d'educació dels seus fills d'acord amb les seves conviccions constitueix un dret fonamental proclamat solemnement en la *Declaració Universal de Drets Humans* de l'any 1948 (article 26.3).

«Els Pares sinodals també han volgut subratllar que un dels desafiaments fonamentals que avui les famílies han d'afrontar és sens dubte el de l'educació dels fills. Aquest desafiament s'ha fet més difícil i complex a causa de la realitat de la cultura actual i de la influència poderosa dels mitjans de comunicació social.

L'Església exerceix un paper preciós de suport a les famílies, començant per la iniciació cristiana a través de les comunitats acollidores.

És important recordar que **l'educació integral dels fills és una obligació molt gran i, alhora, és un dret fonamental dels pares** (cf. *Codi de Dret Canònic*, 1136). No és simplement una càrrega o un pes, sinó un dret essencial i inalienable que els pares han de defensar, i que ningú no hauria de tenir la pretensió d'assumir pel seu compte.

L'Estat ofereix serveis educatius de forma subsidiària, donant suport als pares en l'exercici de la seva funció indeclinable. Els pares exerceixen el seu dret d'escollir amb llibertat el tipus d'educació —accessible i de qualitat— que vulguin donar als seus fills segons les seves conviccions.

Les escoles no substitueixen els pares, sinó que els complementen. Aquest és un principi bàsic: els altres col·laboradors en el procés educatiu han

d'exercir les seves responsabilitats en nom dels pares, amb el seu consentiment i, en certa mesura, amb la seva autorització.

No obstant això, **recentment s'ha obert una bretxa entre la família i la societat, entre la família i l'escola**; avui el pacte educatiu s'ha trencat, i d'aquesta manera la col·laboració educativa entre la societat i la família ha entrat en crisi» (AL 84).

Exposats aquests principis de caràcter general, Francesc ha fixat la seva mirada en el paper específic que correspon a l'Església en l'ajut als pares catòlics en l'àmbit de l'educació dels fills, i ha manifestat que els infants, els adolescents i els joves constitueixen un sector que requereix una atenció preferent en el si de la comunitat eclesial.

«Cal que l'Església col·labori amb els pares mitjançant iniciatives pastorals adequades, acompanyant-los en la realització de la seva missió en l'educació dels fills.

L'Església sempre ha de realitzar aquesta tasca ajudant els pares a valorar el paper que els correspon, i a reconèixer que els qui han rebut el sagrament del Matrimoni s'han convertit en vertaders ministres de l'educació dels seus fills.

Mitjançant l'educació dels fills ells construeixen l'Església; i, en fer-ho, accepten la vocació que Déu els proposa» (AL 85).

El papa Francesc ha dedicat tot el capítol setè d'aquesta exhortació apostòlica ***Amoris Laetitia*** a exposar la seva opinió sobre la responsabilitat dels pares en l'àmbit de l'educació dels fills. En aquesta *cadena d'amor*, nosaltres hi dedicarem les *anelles* 57-61.

- Quina opinió et mereix la tendència a creure que l'Estat ha d'assumir la responsabilitat de la formació de tots els ciutadans, prescindint del paper dels pares pel que fa als seus fills en l'àmbit de l'educació integral?
- Per què el papa Francesc ha denunciat que «s'ha obert una bretxa entre la família i la societat, entre la família i l'escola», i que «la col·laboració entre la societat i la família està en crisi»? Estàs d'acord amb aquestes afirmacions?
- A quines instàncies correspon la responsabilitat de cobrir aquestes bretxes? Què impedeix superar-les? Quines iniciatives convé impulsar per part de les famílies i de l'Església?

S'ha descobert que a la tauleta d'argila Plimpton 322 hi ha una mena de taules trigonomètriques.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Una tauleta babilònica molt interessant

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

La civilització de la regió de Mesopotàmia ha estat de molts anys objecte d'estudi dels historiadors, gràcies a poder-ho fer per la gran quantitat de tauletes escrites que s'hi han trobat. I encara avui dia aquestes tauletes constitueixen una font d'indagacions, perquè la seva lectura i interpretació és de vegades objecte de polèmica. Una d'elles ha estat recentment estudiada per matemàtics que han publicat el resultat de la seva recerca en la revista *Historia Mathematica*.

Es tracta de la tauleta d'argila Plimpton 322 (o P322), amb anotacions cuneïformes perfectament ordenades en quinze files amb quatre columnes de xifres en base sexagesimal. Sembla una mena de full de càlcul. Va ser trobada a la ciutat de Larsa, al sud de l'actual Iraq. Té una antiguitat de 3.700 anys. Va ser comprada el 1922 pel novaiorquès George A. Plimpton, que després, el 1930, la va cedir a la Universitat de Columbia (Nova York). No ha estat estudiada a fons fins ara, que ho han fet dos professors australians de la Universitat de Nova Gal·les del Sud, Daniel F. Mansfield i Norman J. Wildberger. A més de les ternes nu-

mèriques que corresponen a costats de triangles rectangles, és a dir, que aconsegueixen que la suma dels quadrats de dos d'ells és igual al quadrat del tercer (com els catets d'un triangle rectangle respecte de la hipotenusa) —cosa que sembla dir que mil anys abans de Pitàgores ja coneixien el teorema que ara porta el seu nom—, els professors australians hi han vist com unes taules trigonomètriques. I la trigonometria se sap iniciada uns segles més tard per Hiparc de Nicea. Amb gran admiració, Mansfield, després de dir que ens trobem amb la taula trigonomètrica més antiga del món, afegia: «Era una eina poderosa que podria haver estat utilitzada per definir la topografia de terrenys o per desenvolupar càlculs arquitectònics.»

Què hi direm nosaltres? Que probablement tenen raó els professors australians, però potser no del tot, perquè hi ha entesos que dubten d'aquesta interpretació, com ara el professor O. Neugebauer, que fins i tot diu que potser ni el teorema pitagòric calia que coneguessin per fer aquelles ternes numèriques. Sigui el que es vulgui, ens ha semblat una notícia digna de conèixer i us n'hem volgut fer participants.

Una abella recol·lectora pot fer vuit-cents quilòmetres al llarg de la seva curta vida, que sol ser d'uns seixanta dies.

TRADICIONS APÍCOLES (6)

La tècnica d'eixamenar

Després d'haver fet esment, en els articles anteriors, a les nombroses tasques efectuades per l'abella a l'interior del rusc, avui em vull referir a les feines externes. Les abelles que integren l'eixam treballen totes a favor de la col·lectivitat, particularment les obreres. Una abella recol·lectora pot fer cent cinquanta viatges al dia i pot assolir la fita dels vuit-cents quilòmetres al llarg de la seva curta vida, que sol ser d'uns seixanta dies. A cada viatge l'abella obrera recol·lectora visita unes dues mil flors per recollir-ne el pol·len, que transporta en forma de boletes a les potes del darrera, a més del nèctar que duu al pap i que, posteriorment, transformarà en mel.

Durant el vol, les abelles es mouen a uns dos-cents batecs per segon, una freqüència que produeix aquell característic bronzit i que permet a l'insecte assolir unes velocitats entre vint i trenta quilòmetres per hora. Quan volen, les abelles tenen la capacitat d'orientar-se tenint present la posició del sol i altres punts de referència. Així, en el moment de retornar al niu, l'abella obrera executa una mena de dansa en forma de vuit i, mitjançant aquest «ritual apícola», comunica a les seves companyes la direcció exacta i la distància on es troben les flors aptes per ser libades.

Durant la primavera és quan es formen els nous eixams, puix que el

creixement de la colònia provoca que la reina vella i la meitat de les obreres emigrin a la recerca d'un nou emplaçament, on naixeran les reines verges, de les quals només una es quedarà al nou rusc després d'aparellar-se amb una dotzena d'abellots. De la captura d'aquest moviment migratori se'n diu *eixamenar* (cast., *enjambra*) i per reeixir a conduir adientment un nou eixam cal ser un expert apicultor i fer-ho amb la vestimenta de protecció adequada i, així, ajudar a repoblar els apiaris amb noves arnes.

Antigament els apicultors havien eixamenat servint-se d'una carbassa allargada de les dites «abelleres», que una volta foradada per la part de baix i untada amb aiguamel, tarongina o bé amb suc de llimona, servia per atreure les abelles al seu interior. Una volta introduït l'eixam dins de la carbassa, posteriorment es feia passar a la caixa que havia de servir de rusc i es deixava en el mateix indret i així poder garantir que les abelles que haguessin abandonat l'eixam, en retornar, no es trobessin perdudes i esdevinguessin un perill per a l'home. Passat un dia, es traslladava el rusc amb la nova colònia a l'abellar, però sense deixar de fer un seguiment de les abelles per tal que aquestes assolissin el seu progrés i tiressin endavant. A l'article vinent, si a Déu plau, us parlaré de la qualitat de la mel i sobre el fiblot de les abelles.

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

ALAA AL ASWANI

Una república com si...
Edicions de 1984, 2020, 508 pàg.

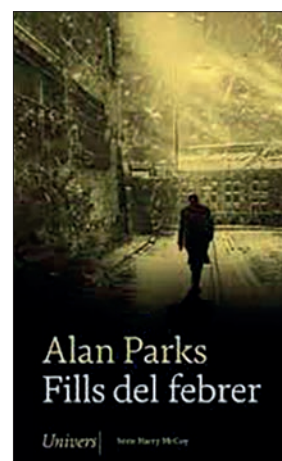
El Caire, 25 de gener de 2011, desenes de milers de manifestants es rebel·len contra Mubarak i ocupen la plaça Tahrir. Alaa Al Aswani, autor del best-seller internacional *L'edifici laqubian*, torna amb una magnífica novel·la coral que rememora la revolta d'aquells dies. Mentre la mobilització popular es troba en el seu punt àlgid, l'Asma i en Mazen viuen el naixement del seu amor.

RENIA SPIEGEL

El diari de la Renia. L'Holocaust a través dels ulls d'una adolescent
Quaderns Crema, 2020, 348 pàg.

Renia Spiegel va ser una adolescent jueva assassinada pels nazis durant l'ocupació de Polònia. L'esclat de la Segona Guerra Mundial la va sorprendre a Przemysl, on vivia amb els seus avis i on tot just acabava de començar a escriure un diari íntim. Fins a la seva mort prematura el 1942, va documentar les seves experiències sota l'ocupació soviètica, i després alemanya, del país.

ALAN PARKS

Fills del febrer
Univers, 2021, 455 pàg.

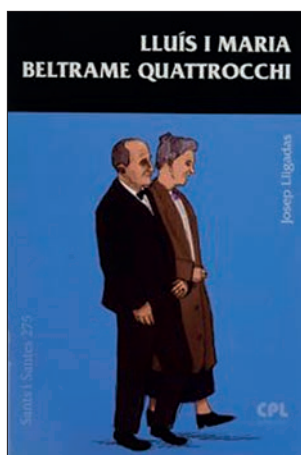
Grans personalitats de la ciutat de Glasgow mortes de la manera més brutal i, com a única pista, una paraula gravada als seus pits sense vida. Bandes rivals que lluiten per aconseguir el control del submon criminal. I Cooper, el millor amic de la infantesa de l'inspector Harry McCoy, enmig de tot aquest entramat.

SILVIA MARTÍNEZ CANO

Teología feminista para principiantes
San Pablo, 2021, 202 pàg.

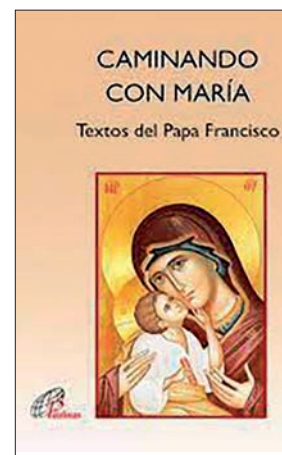
La teòloga i artista multidisciplinària Silvia Martínez Cano fa un recorregut, des de l'antropologia, la història i la teologia, de la presència de les dones creients en la història i en l'Església; fa una síntesi de les propostes, visions i llenguatges teològics que han ofert les teologies femenines i feministes en els darrers 60 anys.

JOSEP LLIGADAS

Lluís i Maria Beltrame Quattrocchi
Centre de Pastoral Litúrgica, 2020, 23 pàg.

Dins de la col·lecció «Sants i santes» trobem la biografia de Lluís i Maria Beltrame Quattrocchi, que van viure una vida de matrimoni amb tot el seu valor de sagrament i de presència de Déu. Van tenir quatre fills, i es van dedicar intensament a ells, educant-los humanament i cristianament.

Caminando con María.
Textos del Papa Francisco
Paulinas, 2021, 159 pàg.

El papa Francesc és un apassionat de la persona de Maria, la Mare de Jesús. Ha deixat per al nostre gaudi una munió de textos, escrits i parlats, des de la seva elecció com a Papa. El llibre ofereix un text breu per a cada dia de l'any, perquè qual·sevol moment és bo per dedicar un record a Maria.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA

andrusotorra@gmail.com

Els quatre intèrprets de l'obra «Angle mort», Alberto Lozano, Ramon Godino, Berta Bahr i Rafaela Rivas, que s'ha reposat ara revisada i escurçada a la Sala Versus Glòries.

La por de rebre un burofax

Els acomiadaments exprés estan a l'ordre del dia. I la fredor amb què alguns són anunciats a les víctimes fan posar els pèls de punta. L'antic sistema del burofax —via motorista— ha tornat a primera línia. El burofax és una eina més malvada que el correu electrònic, a banda de ser una manera de no treure la cara per estalviar-se explicacions.

A l'obra *Angle mort*, inserida en alguna de les últimes crisis que la societat ha patit —la financera o la sanitària—, el cap d'una petita empresa, una *start-up* tecnològicament pionera que havia aconseguit un èxit esclatant, es troba en el dilema que ha de prescindir d'un dels seus treballadors.

Aquí, per no caure en la trampa malvada del burofax, el promotor i propietari de l'empresa decideix que el més honest és tenir una trobada amb els tres empleats, dues noies i un noi. Els cita a la sala d'espera i els fa

entrar un per un al seu despatx per entrevistar-los i, de les conclusions que en tregui, prendre després la difícil decisió de l'acomiadament d'un d'ells.

La trama s'embolica quan allò que podria ser un simple tràmit de la vida laboral es converteix en un descontrol amb trets surrealistes que els espectadors han d'anar confegint com si ho veiessin a través d'un retrovisor —tot i que l'«angle mort» és una zona que s'escapa del camp de visió d'un conductor malgrat els retrovisors— perquè l'escena només és una: hi ha a la vegada el despatx de les entrevistes i la sala d'espera i tots els personatges són a la vista permanent dels espectadors.

Els espectadors veuen i escolten a la primera part de la comèdia les converses del despatx i, a la segona part, el que parlen a la sala d'espera. És en aquesta segona part, que els personatges reproduïen alguns dels moviments i dels diàlegs que els espectadors recordaran de la primera part.

Contra temps terribles com els de la precarietat laboral, respostes en clau de comèdia. Els que recordin *El mètode Grönholm* veuran que l'estructura d'*Angle mort* s'hi assembla: allà hi ha una sala d'espera i els candidats a una feina estan disposats a tot per obtenir-la. Aquí, el punt de vista canvia: la mirada se centra en les converses privades del despatx. Els espectadors saben més detalls interns que els propis personatges. I aquest recurs dramàtic sempre fa atractiva qualsevol trama.

© Guillem Medina

AMB BON HUMOR

«**ANGLE MORT**», de Roc Esquius

i Sergi Belbel

INTÈRPRETS: Berta Bahr, Ramon Godino, Alberto Lozano i Rafaela Rivas

MÚSICA: Malacara Band

AJUDANT DE DIRECCIÓ: Marc Menéndez

DIRECCIÓ: Lluís Elias

Sala Versus Glòries, Barcelona.

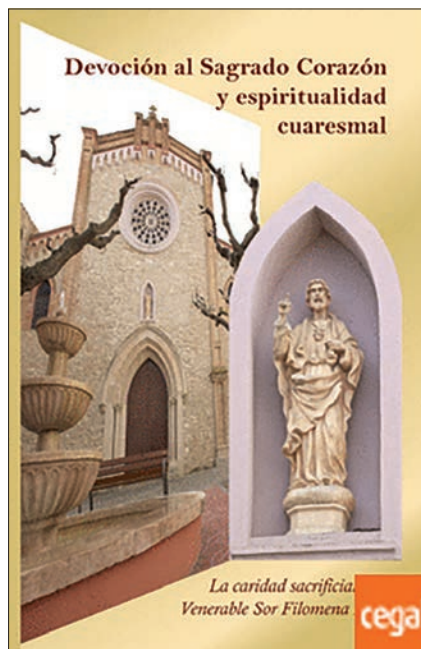
Fins al 12 de setembre

CRÍTICA LITERÀRIA

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Caputxí

Devoció al Sagrat Cor de Jesús

GIUSEPPE FIORINI MOROSINI

Devoción al Sagrado Corazón y espiritualidad cuaresmal
La caridad sacrificial
en la Venerable Sor Filomena Ferrer
Monjas mínimas de San Francisco
de Paula, 2018, 347 pàg.

Versió castellana de l'obra publicada el 2016 en llengua italiana sobre l'espiritualitat quaresmal i la devoció al Sagrat Cor de Jesús practicada pels religiosos i religioses Mínims de Sant Francesc de Paula esguardada a partir de l'experiència espiritual i mística de la venerable Sor Filomena Ferrer (Móra d'Ebre 1841 - Valls 1868); model de caritat sacrificial que, com a religiosa contemplativa, maldà tothora per identificar-se amb Crist i correspondre a l'amor misericordiós del Cor de Jesús, talment una nova Margarida d'Alcoque per a l'Església decimonònica, investida amb la peculiar missió de difondre el culte reparador al Sagrat Cor. Aquesta implicació de Sor Filomena amb la devoció expiatòria al Sagrat Cor la conduí a gestionar —en la seva població natal de Móra d'Ebre— la construcció d'un monestir de religioses Mínims per tal de promoure i difondre aquesta devoció cristològica. Aquest nou monestir començà a ser edificat el dia 18 de novembre de 1883, fou beneït el 5 d'octubre de 1894 i fou consagrat com a temple expiatori dedicat al Sagrat Cor el dia 5 de juny de 1925.

Al llarg d'aquesta monografia que ressenyem es posa en relleu, i de manera ben palesa, a partir dels continguts de la Regla, Correctori i altres textos com l'espiritualitat dels religiosos Mínims, com l'experiència de vida consagrada ha de culminar en la caritat sacrificial i perfecta. Aquest Amor (: *Charitas*, el lema de l'Orde Mínim) s'assoleix amb la donació total fins al sacrifici de la vida i, així, es recupera l'essència de la devoció al Sagrat Cor de Jesús.

L'autor, religiós Mínim i actualment arquebisbe de Reggio-Calàbria, ha sabut captar el sentit apostòlic de l'ofrena sacrificial que feu Sor Filomena i la plena consciència que ella tenia de participar directament dels sofriments de Crist a benefici del seu cos que és l'Església. Finalment cal assenyalar la valuosa aportació d'aquesta monografia a l'estudi de l'espiritualitat penitencial, i que ha estat elaborada a partir de l'experiència de *vita consecrata* dels religiosos Mínims que, com a carisma, viuen dia a dia la seva peculiar vocació «quaresmal» en comunió amb l'ofertament perenne feta per Jesús a Déu Pare per a la salvació del Món.

RAUXA

L'opció més fàcil

El fet de ser cristians no ens impedeix equivocar-nos ni pecar ben a consciència. L'Església, per tant, encara que sap que té dins d'ella la Veritat, pot incórrer igualment en el mal. La història ens en forneix mostres tant del passat com del present. Quan les crítiques tenen per objectiu assenyalar aquest mal amb arguments sòlids, coneixement de causa i una bona disposició al diàleg per tal de purificar l'Església, aquestes crítiques han de ser sempre benvingudes. Tanmateix, per desgràcia, la majoria d'acusacions que s'acostumen a adreçar contra l'Església no solen tenir aquesta intenció. En general són atacs que es proposen desacreditar-la en la seva totalitat. En l'ambient social avui dominant, el conjunt dels creients és vist com una entitat retrògrada i obscurantista, un llast d'un món irracional i opressor que ja no hauria d'existir. Partint d'aquest pressupòsit, s'entén que les diatribes es facin pel broc gros, sense ni tan sols preocupar-se de què és l'Església, quina història té, prescindint de llegir alguns dels textos que considera importants, o d'interessar-se per si avui fa cap bé a la societat. Quan un s'acaba convençent que l'Església és un mal, no val la pena filar gaire prim: anar contra el cristianisme surt de franc, fa quedar bé davant l'opinió pública i no compromet a res. Si algú vol presumir de progressisme i tolerància, no cal que es compliciti la vida compromentent-se amb accions o polítiques socials: en té prou de deixar anar una frase contra el cristianisme. El veritable progressisme, en canvi, és aquell que treballa sobre el terreny, embrutant-se per la pau i la justícia en aquest món que n'està tan necessitat. I és en aquest fangar on sempre trobarà l'Església.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Internet

AMAZÒNIA PERUANA

Ja està operativa la nova web del Centre Amazònic d'Antropologia i Aplicació Pràctica (<https://queridaamazonia.pe>) que aplega els vuit vicariats de l'Amazònia peruana per compartir projectes, novetats i iniciatives.

Altres bisbats

Del **dimecres 1 de setembre al divendres 10**, a Azpeitia (Guipúscoa), exercicis espirituals amb Javier Castillo, s.j. Més informació: tel. 943 025 025.

CARMELITES MISSIONERES

El **cap de setmana del 17 al 19 de setembre**, a Àvila, taller de Psicoespiritualitat amb la Gna. Paloma Marchesi. Més informació: tel. 920 228 638.

Barcelona

AUTOCONEXEIMENT

Ja estan obertes les inscripcions per al màster de la Universitat Ramon Llull en *Autoconeixement, transformació emocional i cosmovisió espiritual*. Més informació: Fundació Vidal i Barraquer, tel. 934 340 001.

Sant Feliu de Llobregat

SANT LLORENÇ

El **dimarts 10 d'agost**, a les 12.00, el bisbe Agustí Cortés presideix l'eucaristia en la festa de Sant Llorenç a la catedral de Sant Feliu.

Tarragona

ERMITA DE LA MARE DE DÉU DE LA RIERA

El **dimecres 11 d'agost**, a partir de les 18.00, els nens són els protagonistes amb una tarda joc i berenar a l'ermita de la Mare de Déu de la Riera de les Borges del Camp.

nistes amb una tarda joc i berenar a l'ermita de la Mare de Déu de la Riera de les Borges del Camp.

FESTIVAL JORDI SAVALL

Del **dimecres 11 d'agost al diumenge 15**, a les 22.00, concerts *Orient-Occident* amb Jordi Savall al reial monestir de Santes Creus. Inscripcions: <https://festivaljordisavallsantescreus.com>.

MANUEL BORRÀS

El **dijous 12 d'agost**, a les 20.00, pregària en memòria del beat Manuel Borràs al memorial situat al voral de la carretera de Lilla.

ASSUMPCIÓ

El **dissabte 14 d'agost**, a les 22.00, vetlla de pregària a la Mare de Déu a l'església parroquial de Sant Pere Apòstol de Torredembarra.

MONTBLANC

El **dissabte 14 d'agost**, a les 22.30, ofici de lectura i adoració eucarística a la parròquia de Santa Maria la Major de Montblanc.

Vic

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

Els **dijous d'agost**, a les 10.30, activitat *Jocs i dracs al Museu per a tota la família*. Reserves: tel. 938 869 360

COVA DE MANRESA

Del **dilluns 23 d'agost al dissabte 28**, exercicis espirituals per a joves i persones del sector social amb Pau Vidal, s.j., i M. Carmen de la Fuente. Més informació: tel. 938 720 422.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè l'Església rebí de l'Esperit Sant la gràcia i la força per reformar-se a la llum de l'Evangeli

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

Director: Mn. Miquel Ramon Fuentes

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Josep Miquel Bausset, Pilarín Bayés, Esther Borrego, Agustí Codinach, Carme Escalles, Quique Fernández, Antonio Gil, Joan Guiteras, Oriol Jara, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Antonio Mora Vergés, Francesc Nicolau, Alicia Peressutti, Quique, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Josep Ruix Vinyet, Valentí Serra, Lluís Serra, Lluís Simón Pascual, Jaume Sidera, Mercè Solé, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat
(Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat
(Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Carlos Aguado

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA*
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Els actes anunciats a l'agenda poden patir canvis amb motiu de la pandèmia

CARME MUNTÉ MARGALEF

El 13 de juny, a la Bisbal d'Empordà, la Cobla La Principal de la Bisbal va estrenar *Gerard, passió per la Sardana*. És la sardana que el compositor Amadeu Escoda ha volgut dedicar a Gerard Carrión, editor i presentador del programa *Tot sardana* de Ràdio Estel. Ara, fins i tot, la sardana ha esdevingut la sintonia del programa.

Amadeu Escoda, que és del Molar (Priorat), té moltes sardanes dedicades: *A una noia torredana*, dedicada a la seva parella Anna Perelló, que és de la Torre del Espanyol; *Els colors del Montsant*, a tots els veïns de la Vilella Alta i finalista de La Sardana de l'Any 2012; *Vinyes de ma Terra*, dedicada a la gent del Masroig i finalista el 2017; *Los dos Perxes*, a la Palma d'Ebre i finalista el 2018; o *Jardins de la Torreta*, dedicada al sardanista de més edat de Montmeló, Domingo Domingo, que també va quedar finalista de La Sardana de l'Any 2019.

«La sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan», deia Joan Maragall. És així?

Tots els pobles tenen la seva «dansa més bella». Nosaltres, per sort, tenim la sardana, que ens identifica arreu del món i que ens commou i emociona profundament quan n'escoltem la música. A vegades alegre, d'altres trista, quasi sempre dolça, però sempre ens toca la fibra, tant si som a prop com lluny de la nostra terra. És una dansa a la qual tothom és benvingut.

Quines són les particularitats, com a músic, de fer música per a cobla?

Per fer música per a cobla, cal conèixer bé aquest tipus de gènere musical i escoltar els nostres grans mestres i, si pot ser, haver format part activa d'alguna cobla, coral, etc., que s'hagi viscut en primera persona aquesta música tan nostra. En el meu cas, vaig ser intèrpret de tenora durant quatre anys a la cobla La Principal de Collblanc i 19 anys amb La Principal del Llobregat.

Ha dedicat moltes sardanes a persones, pobles... Quins elements té en compte alhora de fer una sar-

Amadeu Escoda, compositor de sardanes

«La sardana ens commou i emociona profundament»

dana personalitzada?

Quan he dedicat alguna de les meves sardanes a alguna persona o poble, parteixo de la base que la conec i aprecio. Aquest és el primer pas. Després, les notes i la inspiració van sorgint soles a moments inesperats i s'acaba la composició amb la tranquil·litat, a la taula de treball. He dedicat diverses sardanes a pobles del Priorat i la Ribera d'Ebre: el Molar, el Masroig, la Vilella Alta, la Torre del Espanyol i la Palma d'Ebre, i també a persones com el senyor Domingo Domingo (Mingo), el sardanista de més edat de Montmeló, i aquesta última *Gerard, passió per la Sardana*, dedicada a l'amic Gerard Carrión, que continuament tant fa per la nostra dansa.

Què destacaria del Gerard Carrión i del seu programa a Ràdio Estel com a divulgador del món sardanístic?

En Gerard Carrión, amb el seu programa *Tot Sardana* de Ràdio

Estel, és un dels grans referents dintre del món de la divulgació de la sardana; apassionat i treballador incansable en difondre la nostra dansa.

Quin és l'estat de salut del món sardanístic? Cal més reconeixement i transmissió generacional?

Sempre s'ha parlat de la salut de la sardana i del relleu generacional. Si més no, els anys van passant i la sardana continua estant present a les nostres festes majors, aplecs i ballades per tot el territori català, i les cobles han assolit una gran qualitat que mai, segons la meva opinió, no havien tingut en el passat.

Vostè és del Priorat, hi ha bon nivell sardanístic?

A les comarques del sud, els pobles són molt petits i els presupostos, molt minsos, i tot això té relació amb l'afició i ballades que es realitzen, que són molt poques. Tot i que alguns pobles organitzen cada any el seu aplec o ballada.

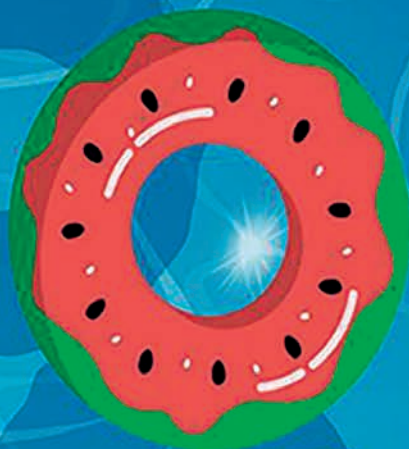
Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

escapa't,
descansa,
desconnecta,
mulla't,

en companyia
de la millor música

Viu l'estiu a Ràdio Estel

SEGUEIX-NOS

Barcelona 106.6 / Tarragona 100.6 / Girona 103.4 / Lleida 91.5 / Catalunya Central 93.7 / Vic 98.4
Tortosa 90.1 / El Garraf 96.8 / La Cerdanya 104.4 / La Seu d'Urgell 105.0 / Andorra 107.5

Available on the
App Store

Android app on
Google play